

ROMAN

No 10

SISU:

H. Courths-Mahler: Rani amulett
Jack London: Hundiweri.
H. G. Wells: Warandus metsas.
P. Grünfeldt: Sõsarale.
H. Wühner: Suwepäew.
Roda Roda: Kiwine wõõras:
Carl Hermann: Kalapüüdja.
Cläre Heuser: Don Juan.
Ottwell Blinns: Wiie palmipuu saar

Suwistepühadenumber

KIRJASTUS-OSAÜHISUS „ARENG”
TALLINN, 1926. A. V. AASTAKÄIK

„Rahwaleht“ jagab maksuta raamatuid!

Ajaleht ja raamat

on igale inimesele pae mateks söp adeks. Nad on waimule sama ta wilikud kui kehale igapäewane leib. Ajaleht ja aamat awawad inimesele kogu maailma — uuõised, elu- ta kuse, teadused, kunstid.

Meie kitsastes õludes ei suuda aga igauks neid mõlemaid enesele ko aga mu etseda.

„Rahwaleht“ on Eestis esimene, kes raamatu ja ajalehe rahwale kätte ulatab — wõimaldades omandada ää miselt odawa hinna eest ühtlasi sisuik ka ajalehe ja wää- tusliku aamatu.

1. ap illist peale kingib „Rahwaleht“ igale tellijale hulga sisuikkaid aamatuid. Igauks, kes tellib „Rahwalehe“ 3 kuu peale, saab maksuta kaasa 100 maga wää tuses aamatuid; 6 kuu peale tellides — 225 maga ja 9 kuu p. — 350 maga wää tuses.

Raamatud saadetakse tellijaile koju kätte lehe kulul. Kaasaantawate aamatute nimekli awaldatakse lähemal ajal.

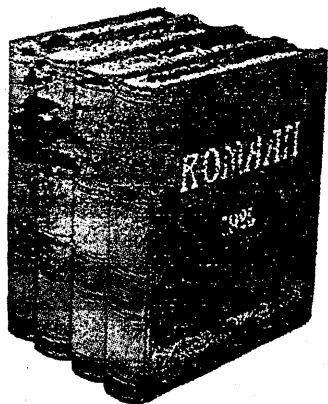
Seda h auldast wõimalust, mis „Rahwaleht“ pakub igale aamatu ja ajalehe söb- a le, ei tohiks keegi jätta kasutamata.

„Rahwaleht“ on ajaleht kõigile, sest ta ei seisa ühegi eak onna teenistuses ja ütleb seepä ast kõigile tött näkku.

„Rahwaleht“ ühes wäätuslikkude kaasan netega maksab 3 kuu peale ainult 180 mk. 6 kuu p. — 350 maka ja 9 kuu peale 500 n i ka.

„RAHWALEHE“ toimetus ja talitus asuwad:

Tallinn, Suur Karja tän. nr. 2.

Jlusam ja wäärtuslikum kingitus

Suwiste pühiks

on „Romaan'i“ kõidetud aastakäigud.

Aastakäigud	1922	ilu- ja poolnahköites	700.—
„	1923	„ „ „	900.—
„	1924	„ „ „	950.—
„	1925	„ „ „	950.—

Kõitmatult on iga aastakäik 200 marka odawam.

Aastakäigud on müügil suuremates raamatukauplustes. Kus neid pole — tellige otse talitusest, kust teile raamatud ilma iga lisamaksuta kätte saadetakse.

Tellimise aadress:

„Romaan'i“ talitus,

Tallinn, Müüriwähe tän. 16, uks B.

Romaani

Ilmub kaks korda kuus.

TELLIMISE HINNAD:		Toimetaja: P. GRÜNFELDT.	KUULUTUSTE HINNAD:	
Aastas (24 nr.nr.)	Mk. 750.—	Wäljaandja: K. o. -ü. „ARENG“.	1/1 lhk. M. 3500.—	1/4 lhk. M. 900.—
1/2 „ (12 nr.nr.)	„ 400.—	TALITUSE ADDRESS:	1/2 „ „ 1750.—	1/3 „ „ 450.—
1/4 „ (6 nr.nr.)	„ 225.—	Tallinn, Müüriwahe tän. nr. 16.	1/3 „ „ 1200.—	1/16 „ „ 225.—
1 kuus (2 nr.nr.)	„ 80.—	(uks B Laenu-panga majas).		
Üksiknumber	„ 40.—	Telefon 12-53.		

Tellimisi wõtawad vastu kõik postkontorid, raamatukauplused ja „Romaani“ esitused.

Nr. 10 (100)

Mai 1926

V aastakäik.

Rani amulett.

Saksa kirjaniiku H. Courths-Mahler'i romaan.

7

Gerhard nokutas ja täitis klaasid,

„Proff. Viktor!“

See lõi klaasi wenna klaasiga kokku

„Keda me armastame, Gerhard!“ ütles ta naeratahes.

Gerhardi otsaesine läks kergesti punaseks. Ja ta jõi klaasi ühe joonega tühjaks, tühjen-dades selle klaasi Freda v. Waldau terwiseks!

Viktor jõi ka oma klaasi tühjaks.

„Kas tead, Gerhard, olen kord jälle kõr-wuni armunud magusasse olewusse, kes siin loomaaias India tantšjannana eistneb. Mui-dugi ei ole ta Indiat iial näinud — olen kindel, et ta ise seda ka maakaarbilt ei leia. Ja tema jutustab nii juukseidpüstitajawald In-gusid oma „India lodumaast“, et ennast wä-gist pean taljutama, et mitte wahela rääkida. Aga ta wäletab nii wõluwalt, et wõib kõik tõe ära warastada. Kui kord ilma Gewata õh-tul wälja pääsime, pead sa teda tundma õp-pima.“

Gerhard tegi traagikoomilise näo.

„Peab see olema? Sa tead, mina kergemeel-sust ei armasta.“

„Näha wõiksid teda kord iflagi. Ta on muinasjutulikult lõbus. Ja siis lasse tal ene-sele jutustada „India lodumaast“. See on otse imestamiswäärt, mis ta lõik kokku luule-tab. Aga sa usud seda nii kaua, kui ta seda jutustab, kuigi sa selgesti tead, et ta wäletab.“

„Ja weetlew Belgia leff oma ilusate wal-gele hammastega — on ta juba unustatud?“

Viktor hakkas heledasti naerma.

„Aga Gerhard, seda on juba neli kuud ta-gast. Ei — niikaua see minu juures ei kesta. Olin wahpeal juba kaks korda armunud.“

Naerdes raputas Gerhard pead.

„Sul on gummist jüda, Viktor.“

„Sumalale ännu — paendum, wenim. Sina oled muidugi teistjuguine. Kui kord armud, siis oled ka kadunud. Sinu juures kestab see iga-kesti ja, usu mind, altariini — päästmatult. Ja mõttestki ei eksi sa truudusetest. Aga mina — waata, mina ei tohi üldse abiellumisele mõtelda, ilma et saaksin kanalaha, ehk olgu siis, et oleksin Türgi pasha. Kas radsha Gu-nares tõesti peaks ühe naisega leppima?“

„Ei ma usu, et ta oma sõna murrab.“

„Ja jah — tema sarnaneb oma iseloomult sinule.“

„Seda wõin ma armata ainult kiituseks. Mina tunnen wahete mehi, kellest ma nii suurt lugu pean kui temast.“

„Jah, üllas mees on ta küll kuni sõrme-otsadeni. Aga tema raniit oleksin ma kord ometi tahtnud looritult näha. Wõib olla, et oleksin olnud pettunud. Ma lahustun Indlast üldse nii mõnelki illusioonilt waesemalt, kuigi ma seal nägin palju wäga ilusät.“

„Mis walmistafid sulle seal siis pettumuse?“

„No, näiteks bajadeerid. Jssand Jumal, mis ma enefele ennemalt bajadeeri ja tema tantu suhtes ette olin kujutanud! Ja tõsiolu-dest? Ei, see polnud midagi mulle, see jäi kaugele minu luulewõimu warju. Sellepärast on mulle see ebaeht India tantu- ja talwe-aiast oma muinasjutulise ilusa kaasu ja peenete liigete poolest palju armsam. Noh, olen teel ju ka nii mõndagi ilusat naist näinud, kelle eest ma kõik India bajadeerid oieksin wastu annud. Aga kõige ilusam ja weetlemam kõigist oli ometi krahwinna Dorlaga ilus selt- sineu. Jssand Jumal, weel kord — oli see ilus! Aga uhke — ja lähenematu. Wihastada wõin ma siiski, et sa mind temast nii energiliselt eemal hoidsid.“

„Gerhardi huuled tulkasid.“

„Seesugused naised on mängu jaoks liig head, Viktor.“

„Ja pealegi, mu armas Gerhard, olid sa ise ka pisut tuld wõtnud, seda märkasid kohe. Lõpuks pole ju sinagi jätak.“

Gerhard otsaesine lõi punaseks.

„See noor daam wõitis minu kõrgema lu- gupidamise, Viktor, ja kui sa temast minuga räägid, siis palun kind, tee seda aupatikul toonil, mida ta wäärib.“

Viktor naeratas.

„Luhat ja tuline — see wõlumus jatkub sinus weel? Noh, ära pane pahaks, Gerhard, pean juba mola. Hea, et ta kallutas laewalt lahtus, muidu oleks sest lõpuks weel õnnetus saadunud.“

„Milline õnnetus?“

„Kihlus. Usun, sina oleksid temasse nii lõ- pulikult armunud, et talle oma südame ja kae oleksid pakkunud.“

Gerhard waatas filmapilgu waikselt oma ette. Siis ütles ta pikkamisi:

„Ja kui ma seda oleksin teinud, mis siis?“

Imestades filmitsees Viktor wenna tõsist nägu.

„Usun, sa oled kõige seda wõimalust mõ- tetes kaalunud?“

Gerhard ajas enese sirgeks.

„Küsin sinult weel kord — ja kui see oleks? Kas oleks sinul selle wastu midagi ütelda ol- nud?“

Kõhtudes filmitsees Viktor wenda.

„Kas küsid seda päris tõsiselt?“

„Täitja tõsiselt.“

„Sa oled tõesti seda mõtet kaalunud?“

„Olen. Mis on sul selle wastu ütelda?“

Tõkise aega wahtis Viktor oma ette, siis ütles ta imestusest toibudes:

„Kui öieti järele mõlen — mitte midagi. See daam oli tingimata aus, ilus, üllas, heast perekonnast. Tema waesus ei oleks olnud ta- kistuseks, kui sina ise sellest ei oleks hoolinud, et ta teenistuses seisis. Ja et mina temasse pi- medast peast olin armunud — noh — see ei oleks meie wahel üri teinud. Aga miks me sellest weel räägime, kuna see asi ju lõpetatud on? Olen kindel, et kui sa kord naise wõtab, siis on kõik wiimise täpini läbi kaalutud wõi aga sellejuures räägib ainult sinu süda. Kui armastus seesuguse mehe waldab nagu sina oled, siis on asi paha.“

„Paha?“

„Jah, sellest saab siis parandamatu haigus. Olen tõesti uudishimulik, misugune mu tule- wane wennaproua kord wälja näeb.“

Gerhard loobus sellest teemist äkki ja wõt- tis teise.

„Praegu tuleb mulle meele, Viktor, ja rää- ksid ennist Gewaga oma seltsimehest parun Hambergist. Mis mees see öieti on?“

„Laitmatu, wiljakas ja aus karakter, pisut haiglijelt uhke oma waefuse peale, mis, nagu näha, ainult mõnest aastast saadik kestab, sest warem olla ta üsna lõbusasti elanud. Müüd aga peab ta waene pagana tagasihoidlik olema. Mitaksin teda heameelega, aga sellane pakkumine maksaks mulle ta sõpruse. Nagu ütlesin, on ta ses punktis pagana uhke.“

„Waeste uhkus.“

Gerhard pidi mõtlema Freda v. Waldau uhkusele. Mõttes wahtis ta oma ette. Siis üt- les ta:

„Küsin seda Gewa pärast, Viktor. Tema kuulas sinu juttu parunist suure huwiga.“

„Sa wõid ju arvata, Gerhard, et ma ita! Gewa seltskonda ei toots inimest, sellest mul puuduks kõige parem arwamine.“

„Mina arwan oma kohuseks tema järele kuulata. Sa tead, Gewal on palju austajaid, sest et ta esiti ilus ja teiseks rikas on.“

„Tean, Gerhard.“ ütles Viktor. „Aga siin wõid sa olla rahulik. Gewa ei teeks Jumala eest mitte pahasti, kui ta parun Hambergisse armuks. Temale annaksin ma oma õe hea- meelega.“

„Hea küll, see rahustab mind. Tean ju, et sina Gewal samuti armastad kui mina.“

„Enesestmõista. Meie waikesest Gewast peab kui Jumal tahab, saama õnnelik naine. Ja Hambergil on osawust teda õnnelikuks teha. Naistelugusid tema ei tunne. Ja ainult raha pärast ta ei abiellu. Tean, tal oleks olnud wõimalus hiljuti rikast naist saada, keda talle soowitati. Aga tema ei müünud ennast. Rah- watuks jäi ta, kui ma kord sellest rääkisin. Ja

ütles mulle: Viktor, ma peaksin seda ju tegema, sest et veel ühe teise inimese saatus minust oleneb, aga ma ei wõi — see pörutab mind, kui mõiten, et peaksin enese müüma . . .”

„See on aus meel. Nii siis wõime asjad minna lasta, kuidas nad lähewad.“

„Muidugi. Ja pealegi on Gewal enesel ka wäga terawad filmad. Tema ennast juba petta ei lase; Rambergi ainus wiga on ta waesus, ja tee on Gewa olude suhtes tähtsusetu. Aga suu — Gewa tuleb!“

Läwale ilmus Gewa proua v. Roda seltsis.

„Oleme walmis. Nüüd ooperisje!“

Gerhard tõusid. Gerhard pidi ruttu veel ümber riietuma.

„Üles wõitlusele, toreero!“ wilistas Viktor tänase operi peale mõeldes.

Mõni minut hiljem sõitsid nad sõidutoolis alla. Viktori auto ootas hotelli ees. Sõideti ooperisje.

* * *

Doperimaja oli, hoolimata kallistest hindadest, wiimse platšini täis. Caruso tõmbas. Garderoobedes ilmusid kaitswate mantlite alt fraid, mundrid ja suured daamitualetid.

Gewa filmisese saraafilmi kirjutaskeldamist. Eft küll ta warandus miljonid suur oli, ei olnud ta ometi mingil wiisil küllastunud, waid oli elule veel wäga wastuwõtlik. Mõislikult olid ta wanemad ja wennad selle eest hoolitsemised, et ta seltskondlikkudest lõhubest veel ei olnud saanud liigselt küllastuda.

Ta näpistas kelmikalt Viktori käewart, kui see tema looshi saatis. Gerhard järgnes proua v. Rodaga.

„Ah, see jumalik suurilm! See inimeste-murd on otse suurepärase,“ ütles Gewa tasakest.

Waewalt oli ta looshis istet wõtnud, kui juba ilmusid herra v. Kintleben ja parun Ramberg.

Kintlebenit teretas Gewa süütult-sõbralikult ja küsis ta pruudi järele. Siis eistas Viktor oma bele, wennale ja proua v. Rodale parun Rambergi.

Gewa waatas suuril filmil tema kenasse päewitanud näkku, mil mustad filmad ja peened jooned. Ja ta süda hakkas pisut kiiremini põksuma, kui Ramberg temale imestades otja waatas ja wiisakalt kummardas.

Ta andis talle impulsiwolt fätt.

„Rõõmukan, et Teid wõin tundma õpida kui oma wenna sõpra ja seltsimeest.“

Ramberg suudles ta fätt.

„Rõõm on wastastikune, armuline prelli,“ wastas ta.

Mu Jumal, milline tore mees, mõttes Gewa, kui ta Rambergiga pisut aega oli juttu westnud.

Gerhard oli parunile suuril, uuriwail filmil otja waadanud, kui ta temale eistati. Tal polnud aimugi, et tema ees Freda von Waldau wend seisis.

Ta ju ei teadnudki, et Fredal wend oli, ja uskus, et tal on ainult kaugele sugulased, selle juures ta ei olnud tahtnud armuleiba süüa.

Ra herrad istusid nüüd oma kohale.

Gewa soontes wärises rõõmus kärstitus. Ta ei olnud Carusot veel kuulnud ja ootas teda põnewalt. Aga veel suuremat rõõmu tundis ta parun Rambergi juuresolekust.

Etendus algas, ja Gewa oli Carusost pettunud. Miks, ei teadnud ta õieti. Luuleandlised inimesed on tihti pettunud, kuna tõelikkus nende ettekujutustele ei wasta. Wälju enam meeldis Gewale Caruso kaasmängija, temperamentlik Carmen edustaja, kes oma oja nii laulus kui lawaliselt hästi etendas.

Õfimeje akti järele awaldas ta oma armamise awalikult. Armamised läksid lahku. Järgnes elaw weiklemine, millest kõige elawamalt oja wõttis Ramberg. Tema oli wäga muusikaalne. Wälkuwail filmil waatas ta Gewale filma. Neiu meeldis temale wäga. Gewa wärskete, kunstitu olemus, tema weikew, sale kehja, ta peened liigutused ja elusthõõgurw ilus nagu wõlulid ta. Sägawasti tõmbas ta wahetewahel hinge, nagu oleks olnud ta rind liig kitsas.

See kirjeldamata midagi, mis on omane elegantsetele daamidele — pitsiwahit, sildikleidi tawane tawin, peen, kirjeldamatu lõhn, mis waewalt tuntaw, aga samati meeli meelitab, pehmed jooned, õrna nooruse ja puutumatus e õht, — see kõik ühines parun Rambergi wõlumisets.

Midagi seesugust ilusat pidi Jumal temale naisets annetama. Siis wõis inimene temasse ausa südamega armuda ja ei tarwitsemud mõelda wiletsale mammonale, milleta ju waene leitnant iial ei wõi naisewõtmisele mõelda. Aga sel wõlmal olemusel on muidugi kofijaid kui liitwa mere ääres. Ja niisugune õnneeseen ma ei ole, et just wõidaksin suure loofi, mõtles ta.

Ja ohtas.

Gewa waatas temale ruttu otja ja küsiwalt filma. Mõne hetke hoidsid filmapaarid üksteisest kinni, ja seejuures tõusis Gewale weri näkku.

Seba märkas Hans Ramberg wäga hästi ja ta süda põksus rahutult. Buna Gewa pälgel aratas temas palawad soowid ja õige kerge lootuse.

Ennast rahule sundides jattas ta neiuuga jutuwestmist rahulikul toonil. Aga neiu teraw lõw kuulis ometi selle rahuliku tooni tagast tastaft, üsna tastaft wärisemist, mis seal enne polnud kaasa heitsenud. Ja noored filmapaarid lastustid jutuwestmise woolul weel mitu lorda üksteisesse täis hingetumat uurimist.

Wäga palju huwi Gewa sel õhtul ooperi wastu enam ei tunnud. Ja parun Ramberg wahtis ka palju meelsamini oma ees seiswale rungele neiupeale kui lawale.

Doperi lõpul sõideti õhtusöögile, kus wäga lõbus meeleolu waitses. Gewa oli üleannetus helemuses ja kiskus kõif enesega kaasa. Tema soe, selge naer hakkas külge. Isegi proua v. Roda pidi heledasti kaasa naerma.

Ja Rambergi filmad wiibisid ennaftunustawa waimustusega wastasistuma neiu weelawal näol.

Tal oli tunne, nagu ei oleks ta weel tial nii mõlumat õhtut weetnud, kui ta wiimaks Gewast, tema wennast Gerhardist ja proua v. Rodast lahkus. Ja Gewa ootas igatsusega järgnewat päewa. Homme pidi ta Viktoriga ja parun Rambergiga juba pärast lõunat kokku saama. Hommikul oli herradel teenistus, aga pärast seda lubasid nad kohe Gewale hotelli järele tulla. Taheti külastada näitust. Gerhar oli fogu päewa ametis ja proua v. Roda pidi tingimata pika lõunauinaku tegema, et õhtuks jälle „teguwõimas“ olla. Sellepärast pidi Gewa Viktori ja Rambergi seltsis üksi näitusele minema.

Ja see palstis neiu meelest olewat wäga meelitaw. Kui Ramberg temast lahkus, oli ta temale kummaliselt rahutult, peaaegu paluwalt ilma waadanud — ainult hetke — aga see waade oli ta südame kõwasti põljuma pannud.

Kui Gewa sel õhtul magama heitis ja mõõdunud rõõmsad tunnid weel kord lastis oma waimufilmade eest mõõda käia, mõtles ta waikse ärewusega: Armas, weetlew, mees, see parun Ramberg. Ja ta nimi on Hans.

Ja Hans von Ramberg?

Temale ei tulnud sel õhtul kaua uni. Ta põhjendas seda palju sõõmifega ja weiniga, millega ta polnud harjunud. Aga selle juures nägi ta ifka jälle mõlumat netunägu enese ees lehwimat.

Ja ta tabas enese wiimaks kummaliselt palwelt, mis ta südamest tõõsja taewa poole:

„Armas Jumal, lase ometi see ilus ime-
lilleke olla kaswanud minule!“

* * *

Järgmine päew lähendas neid noori weel enam. Viktor effitas neid nende weeluses wähe, kuna nad näitusele sammusid. Tema filmitseis woitmisimulikalt üht noort daami ja tegi temale filmi. Sellejuures ei tastaftanud teda sugugi mõte India tantsjanna peale.

Nii wõisid Gewa ja parun Ramberg üksteisega effitamattult weeta. Wäljapandud kunstisöödest ei näinud nad küll midagi. Nad waatasid üksteisele meelsamini filma. See näis neile palju huwitawam olewat kui kõige tore-
mad maalid ja skulptuurid.

Näitusele sõitsid nad hotelli tagast ja sõid siis proua v. Roda seltsis teed.

Berliini päewad mõõdusid liig kiirelt.

Aga mõlematele oli see magusaks lohutuseks, et nad üksteist jälle warsti näha said, kui rügement Rheini ääre mandõwritale tuli.

Ja Gerhard, kes suurema osa õhtust Rambergi ning õe ja wenna seltsis weetis, painas Rambergi wäga soojalt ja südamlifult, nii tihri kui aeg lubas, willa Rudenisje külastifeks tulla.

Kui Gerhard selle kutsje wäljendas, lehwifid Rambergi pilgud wargelt Gewa poole. Ja mis ta neiu filmis nägi, pani ta südame kõwemini põljuma.

Nii jõudis Gewale kätte Berliinis wiibimise wiimne päew Viktoril ja Rambergil oli warajast hommikust saadik olnud raske teenistus. Aga nad ei annud enesetele rahju, waid riietustid kohe ümber.

Viktori autos sõitsid nad koos hotelli ja sõid ühes daamidega.

Siis sõideti Brunewaldi wõidu-ratsutamistele.

Gewa kandis walget ülikonda, mis ta ilu eriti wälja tõstis.

Oli imeilus ilm. Üksikud wõiduratsutamised olid wäga huwitawad, tribüünid wihmseni platfint iäidetud, ja Ramberg seletas Gewale wastutulelikult kõif, mis see päris.

Viktor oli rahwamurruks oma India tantsjannat silmanud ja puges nüüd üle platfi minnes waikelt eemale, oma õde Rambergiga üksi jättes, sest proua v. Roda oli jäänud tribüünile.

Ramberg märkas Viktori põgenemist ja nägi eemal teid toredasti riietatud ilusa noore daami kõrwal, kellest kohe näha oli, et ta warieteesse kuulis. See ükfiiolek Gewaga joo-
wastas teda. Ta ei tahtnud seda kasutamata jätta. Dhates waatas ta neiuile.

„Homme on siis mulle ilusad Aranjuezi päewad mõõda, mu armuline preili.“

Gewa waatas temale naeratades otsa.

„Oid need päewad ilusad — ka Teile, parun?“

Balawal pilgul kastusid nooremehe filmad neiu filmadesse.

„Seba te teate, armuline preili, seda ei tarwitse ma Teile enam üteldagi?“

Neiu näos tuikas midagi kergesti.

„Põhjalikult waadates jääte Teile ometi Aranjuerzi, kus päewad alati ilusad on. Minult mina pean lahkuma.“

Ramberg tõmbas sügawasti hinge.

„Kui päike enam ei paista, ei ole ka Aranjuerzi enam ilus. Minu seljataga seisawad unustamatud pidupäewad — Teile seltsis möödunud, minu ees äripäew kõigi oma pahan-duste ja muredega.“

Neiu nägu õhetas. Nurimalt silmitses ta meest jõjal ilmel.

„On Teil siis niipalju pahan-dust ja muret?“

Ramberg waatas naeratades temale otja.

„Sellest ei taha ma parem Teile rääkida. Seejuguine päikselaps kui Teile ei tohi elu warjufülgedest midagi teada.“

Cewa õhtas naeratades.

„Jah, mina olen hirmsasti hellitatud, seda ma tean, et alati päikse käes elasin. Aga ma soowiksin, et seda mõiks kõik inimesed — ka Teile.“

„Kes sellega pole harjunud, ei suuda liig palju päiksewalgust ära kanda. Aga nii kord korralt mõned päiksepäewad — see on ilus. Ja niisugused päiksepäewad on mul nüüd sel-jataga. Ma oleksin weel palju kurwem, et nad nüüd mööda on, kui mul ei oleks lootust, et mind warsti jälle mõned päiksepäewad ootawad — manöwüritel.“

Neiu waatas talle kelmikalt otja.

„Kas tunnete manöwüripäewadest nii suurt rõõmu? Mina arwan, herradele ohwitseridele on need tihti kõige ebarõõmsamad.“

„Mitte, kui manöwürid Rheini ääres peetakse.“

„Kas Teile Rheini siis nii wäga armastate?“

„Ma ei tunnegi teda weel. Aga armastan teda ometi.“

„Sest et olete sakslane!“

„Ei — sest et Teile olete rheinimaalane,“ ütles parun julgesti.

Neiule tõusis äkki puna palgesse. Ta tõmbas sügawasti hinge ja waatas siis, oma kohmetust warjata püüdes, otstes oma ümber.

„Kuhu on siis minu wend läänud?“

Rambergi pilgud ei lahkunud tema nõolt.

„Ma olen nii õnnetu, mu armuline preili.“

„Chmunult waatas Cewa temale näkku.“

„Miks?“

„Sellepärast, et minu peale mu julguse pärast pahane olete?“

Neiu raputas energiliselt pead.

„Oh ei — mina ei ole Teile peale tõesti mitte pahane. Ei oleks ju põhjusiki. Ma rõõmustan — rõõmustan, et armastate Rheini.“

Nüüd mõttis Ramberg Cewa käest kiini ja furus need oma huultele.

Kuigi neiu sügawasti punastas, kannatas ta Rambergi pilgu ometi waprasti wälja.

Siis läksid nad pikkamisi edasi ja westlesid korwalkstest asjadest, nagu seda kaks inimest tihti teewad, kes salata tahawad, mis nende südant õndjusega täidab. Alles kui järgmine mõiduratsutamine algas, läksid nad tribüüni juure tagasi. Trepil kohtasid nad Viktori, kes äkki oli.

„Wiimaks leian ma teie jälle, herrased. Rabusite mul rahwamurrus filmist,“ ütles ta kõige jüütumal näol.

Järgnew mõiduratsutamine oli kõige huwitawam, mis täna eestamas, aga ei Ramberg aga Cewa ei pannud seda tähele. Muudu wiibis Ramberg harilikult kõige oma huwiga selle juures ja wedas selle wõi teise hobuse peale ta wäikse summa eest lihla, kui tal lootus oli totalisaatorist wäikest mõitu saada, Aga täna ei mõelnud ta sellest peale. Täna oli tal teine huwi, mida südamest heameelega oleks teostanud.

Tema huwiks oli nüüd ainult üks põlew küsimus — ka Cewa v. Ruden tema tundeid wastas ja kas ta tohtis temalt wastuarmastust loota. Ta tundis, et ta saatus nüüd oli jõudnud pöördpunktile, kui ta pidi otsustama, kas teda tulewikus ootas täielik ja puhas õnn wõi tume, meeleteitlik loobumus.

Ka Fredale mõtles ta mõni/ord oma tunnete mõllus. Kui heameelega oleks ta ole loonud parema, muretuma elu. Ja kui ta nüüd nii suure õune osalifeks sai, kui Cewa v. Ruden temale kord oma ja-sona andis, siis mõis ta ka Freda heaks midagi teha.

Lõppumõitlus hobuste wahel oli otsustatud. Mürisew hüüd tuhandetest kõrdest fajas. Cewa ja Ramberg ehmusid oma unistustest ja waatasid üksteisele nagu unest ärgates.

Viktor ei annud neile palju aega toibumiseks.

„Kaks wiimast ratsutamist pole enam huwitawad, arwan, sõidame tagasi, Cewa. Kell 6 jõuame Gerhardi juure, kelle äriasjad siis korraldatud on.“

Cewa nokutas.

„Nii on õige, Viktor. Tulge, proua v. Roda. Teil on wististi ka juba himu ratsutamist täis.“

Wana proua tõusis koha.

Nad lahkusid ja wõtsid autos istet. Siis sõitsid nad hotelli tagasi.

Gerhard ootas neid juba parimas helemu- ses. Ta oli oma asjad hilgawalt korda aja- nud ja tahtis nüüd oma wiimast õhtut Ber- liinis õige lõbusasti weeta.

Peeti agarasti nõu, mis teha. Wiimaks otsustati Viktori nõuandel operetile minna. Pärast etendust sõddi jälle koos, ja see lehtis sel õhtul veel kauemini kui muudu, enne kui üksteisest lahku mindi.

Ja siiski weel paistis see Gewale ja Kam- bergile olemat liig wara. Seft nüüd tuli lah- kumine, seft et Gewa järgnema hommiikul wara koju sõitis. Viktoril ja Kambergil oli sel ajal teenistus ja nad ei wõinud waksali tulla.

Wiimast korda hoidis Kamberg Gewa wäl- kest kätt oma käes ja waatas neiuile sügawasti silma.

„Nägemiseni, armuline preili — ja õnne- likku teed!“

„Täna Teid, parun — nägemiseni Rheini kaldal!“

Kambergi filmad löid loitma. Ta jurus neiu kätt oma huultele ja tundis selles õndsat wabinat.

Siis ajas ta enese sirgeks ja astus tagasi. Minut hiljem olid nad lahutatud.

Kui Gewa järgmisel hommiikul reistwalmist oma hotellitoast wälja astus, toodi temale kimp imeilusaid rooje. Kirtsas ümbril oli nende juures. Selles peitus kaart ja kaardil seisis:

„Tänuks päiksepäewade eest. Teie aland- lik Hans Kamberg.“

Gewa peitis oma näo roosidesse ja hingas kinnisilmil magusat õhku enesesse. Ta teadis, et ta süda Berliini jäi. Saatusetund oli lõb- nud. Ta armastas Hans Kambergi.

Ja kuna rong teda Rheini ääre tagasi kan- dis, mõtles ta ainult temale.

Proua von Roda magas, Gerhard mõtles äriasjadele. Nii ei effitanud teda teegi ta mõtetes.

* * *

Freda v. Waldau oli färsitult wastust oo- danud Kronau tehastelt. Wiimaks tuli kiri, ja direktor v. Strehlen teatas temale ise, et kõigi kohafoowijate hulgast eriti tema kiri kõige loodsam olnud, kuna selle juures ka weel mõn- duandew olnud krahw Hohenau soowitus. Ta küsis, kas tal tahtmist ja wõimalus olla koha juba 15. augustil wastu wõtta, seft et tema teenistus wäga tarwilik olla.

Siis järgnes kõigi kohuste ja õiguste ette lugemine, mis kohaga ühenduses olid, ja palwe

teatada, kas ta kohta walmis on neil tingi- mustel wastu wõtma.

Freda oli wäga õnnelik. Kõigest selgus, et temale siin ootamatult head kohta pakuti. Kalk oli wõrdlemist kõrge, nagu ta seda ei ol- nud julenud loota, ja kõik tingimused kergesti täidetawad.

Kogu kirjas polnud kordagi nimetatud Kro- nau tehaste omaniku nime, ja nii ei olnud Fredal wähematki aimdust. Ta kuulis kirjast weel, et ta, kui soowib, ühe wanema ameinku abifaasa juures kortert ja soomi järele ka üles- pidamise saab. Tema eeskäija olla sealsamas elanud ja sellega wäga rahul olnud. Kortert olla weel waba.

Kirjas oli ka tähendatud, et ta seotud et olla kindlate büürootundidega, aga pidada alati peremehe käsutada olema, kui sellele teda waja olla. Peale selle pidada ta peaaesjalikult peremehe eraforteris töötama. Mõnikord olla temal wäga palju tööd ja siis ei tohtimat ta mitte üle- tundide üle nuriseda, kuid teinekord olla tal jälle puhkuseks üleliigagi aega.

Freda läks kohe krahw Hohenau juure, et temaga rääkida ja teda paluda, asja nii kor- raldada, et ta tema teenistust peale 15. au- gusti enam ei wajaks.

Krahw Hohenau soowis talle õnne.

„Enesestmõista olete Teie waba, armuline preili, niipea kui seda soowite. Ma korraldan neil päewil Teiega kõik asjad. Peaks mulle Teid weel tulemistus waja olema, siis pöbran Teie poole,“ ütles ta.

„Olen igal ajal walmis Teile teateid andma, herra krahw,“ wastas Freda.

Seega oli asi korras.

Freda kirjutas nüüd kohe direktor v Streh- lenile, et ta koha wastu wõtab ja 15. augustil ametisse astub. Ta tänas teda ka kortert juhutamise eest ja lubas kohe sinna jõudes asja ise korraldada.

Nii hargnes kõik ruttu, ja Freda v. Wal- dau oli nüüd sekretäriks Gerhard v. Rudenile, mehele, keda ta armastas, ilma et oleks tead- nud, kelle juure ta oli koha saanud.

Nii jäi ta kuni 15. augustini Lehnbergi. Krahw Hohenau maksis talle temale kuuluma palga talistufeta wälja ja tegi weel kord kat- set eripakkumisega. Kuid Freda lihtsasti selle ra- huliku ostustawusega tagasi:

„Wölgnen Teil juba niigi palju tänu, herra krahw, et mind aitasite oma soowituse läbi Kronau tehastesse koha leida.“

Krahw naeratas.

„Kronau tehased wölgnewad mulle enam tänu kui Teie, seft nad saawad minu soowitu-

sel enestele ülitubli isiku. Goodetawasti saab Teile see koht meeldima," arwas ta.

Freda tarmitas nüüd wiimseid wabu päewi weel oma riiete kohendamiseks. Reisiril oli nii mõnigi asi wiga saanud ja tuli täiendada. Ta tahtis ka uuele kohale ilmuda täieliku warustusega, sest midagi polnud tal naiste juures nii wastik kui hooietu riietus. Tal oli hea meel, et tal kõik tarwilikud asjad weel olemas olid, nende hulgast ka mõned õige toredad tualetid, mis proua krahwinna Dorlaga toatüdruk temale teinud.

Wennale ei tahtnud ta oma kohasaamisest weel midagi teatada, enne kui ta Kronau tehaistes juba oli jalad alla saanud. Päewal enne Lehnsbergist lahkumist kirjutas ta temale, et terve on ja eiotfa weel Lehnsbergis wiibib.

Ja ta palus krahwi, et see temale kõik kirjad, mis talle weel Lehnsbergi tulewad, lasteks järele saata. Igatahes oli tal hea meel, et nii hea palga sai ja Hansju nagu ennegi wõis aidata.

Kui ta neil päewil Lehnsbergis omas toas istus ja oma asju kohendas, uitasid ta mõtted siia ja sinna Gerhard Rudenit otsides. Ta teadis ju, et Ruden Rheini ääres elas. Igal hommikul ja õhtul waatas ta riietudes oma „õnnebroshile" ja siis said rani Suleihi sõnad ta hinges elawaks:

„Õidwäelise jõuga kisuwad need kiwid armastatud mehe südame sinu lähedale."

Siis naeratas ta ja raputas pead.

„Õidust ei ole — ja Gerhard on minu juba ammu unustanud."

Uga seda enam pidi ta temale mõtlema.

Ja kõige wäiksegi aimdus et ütelnud talle, et Gerhard Ruden sama igatsewalt temale mõtles kui tema Rudenile, ja et ta teda warsti näha sai — kui oma peremeest.

14. augustil pakkis ta oma kohwrid.

Wiimisel päewal ja õöl jäi ta teenijate seltsis üksi Lehnsbergi, sest logu peretond oli läinud reisile, et üle waadata krahwinna Dorlaga päritud mõisaid ja otsusele jõuda, millisesse neist tuli elama asuda

Krahwinna ja tütreid olid temast lahkunud kõrgilt, noored krahwid wiisakalt. Tõesti soovjalt oli teda jumalaga jätnud krahw Hohenau. Ta soovis temale kõige paremat õnne eluteele. Freda oli teda ennast austama õpetanud, kuna ta tema lõõd rohkesti wähenas. Kõige parema meelega oleks krahw selle neiu ise oma erasekretäriks wõtnud. Uu ta tasakesi oli ta selle soowi oma prouale ilmutanud, aga see oli kõhe wihaselt käega wisanud.

„Mis ja õieti mõtled? Niisugune ilus ja nõudlik noor daam majas teenijana — ei, see ei lähe. Meie pojad on juba praegu temasse armunud ja meie tütreid jääksid kõik tema warju. Ei, ei, selle peale ei ole mõeldagi."

Fredal ei olnud siis Lehnsbergist 15. augustil lahtudes kedagi jumalaga jätta. Ta sõitis wafjali sama tõllaga, mis ta seal mõisa wõtnud, ja jõudis kümme minutit enne kaheljat sinna. Kõhe pärast kaheljat läks rong. Waewalt tunniga oli ta kohal ja seisis Kronau jaamas.

Ta süda põksus rahulikult ja ühtlaselt.

Wärawawahi näpunäite järele astus ta hiiglasuure direktsooni majja. Saalitaolises kofas paremat kätt ust seisis ootetuba, mille sellekohane kiri. Sinna pidi ta teatamata sisse astuma ja seal ootama, oli wärawawajt ütelnud.

Ja nii ta siis tegi.

Ukna all puldi ees istus keegi noor neiu, kes tema siisastumisel tõusis ja temale wastu tuli.

„Teie soowite?"

„Mind ootab herra direktor v. Strehlen," wastas Freda rahulikult.

Neiu silmitas teda küsimalt.

„Teie olete preili von Waldau?"

„Jah."

„Palun, astuge siia tuppä."

Ta awas kõrwaltoa ukse ja lastis Freda sisse.

Pisut hiljem seisis ta direktor v. Strehleni ees. See oli kirjutuslana ees istunud ja tõusis nüüd. Fredat nähes tõusis suur üllatus ta näole.

Ei preili v. Waldau alles kahekümme kolm aastat wana oli, teadis ta tema elulooft. Uga et ta oli nii ilus ja nii üllast muljet awaldas, seda polnud ta oodanud. Ja sel hetkel küsis ta eneselt, kas ta oma peremehele ka küll tõesti õige waliku oli soowitanud. Oli ometi hea, et lõpuks just see ise selle waliku oli kiinitanud, kui ta temale krahw Hohenau soowitusest oli rääkinud.

Ta toibus ruttu ja kummarbas. Noor daam oli kord ju ametisse wõetud ja eile õhtul oli peremees Berliinist tagasi tulnud ning ootas juba oma uut naissekretäri. Seft just praegu oli tal palju kirju wastata.

Nii siis polnud wiimistamist.

„Teie olete täpne, preili v. Waldau," ütles ta aupakkimult naeratades.

„Kell kümme, nagu lubasin, herra direktor," wastas Freda tema terwitust wastu wõttes.

„See on hea. Täpne on Kronau tehaistes üks peawoorusteft."

„Mitte ainult Kronau tehastes. Olen selle igal pool elus omafs teinud.“

„Siis ei ole see Teil ka siin raske. Loodan, et siinse eluga warsti wllute.“

„Seda loodan minagi, herra direktor.“

„Kui see Teile õige on, siis saadan ma Teile nüüd kohe herra peremehe juure.“

„Balun!“

„Tähendada tahaksin Teile enne weel, et Teile amet peale mitmekülgse teadmise Teilt ka elutarkust ja suurt takti nõuab. Usun, et mõlematega saate hakkama.“

„Freda nõutab pead.“

„Loodan, et Teile minus ei pettu.“

„Seda usun kindlasti. Krahw Hohenau soowitus oli mulle mõõduandew.“

„Subage tähendada, et krahw Hohenau Teile minult palju terwiseid saadab.“

„Tänan. Pole teda enam laua näinud. Herrased on ometi terwed?“

„Jah. Nad on reisil ja waatawad üle oma mõisaid, mis krahw Hohenau oma sugulaselt krahwinna Dorlagalt on pärinud.“

„Ma — see oli Teile endine perenaine, eks?“

„Jah, herra direktor.“

„Siis sai krahw Hohenau küll suure päranduse?“

„Krahwinna Dorlagat arwati Saksamaa rikkamate naiste hulka, ja krahw Hohenau on tema ainus pärija.“

„See oli temale küll suureks õnneks. Sest ta ei puhanud Lehnsbergis mitte just roostidel.“

„Gestoas wõttis direktor v Strehlen kübara, ja siis saatis ta Freda üht kitsast treppi mööda alla, kust nad kõrwaltutse kaudu wälja jõudsid.“

„Lata puhast peateed mööda sammusid nad tehastest läbi.“

„Ühe willataolise maja ees, kus ametnikud elasid, peatas direktor.“

„Siin elab raamatupidaja Krüger, kelle juures Teile eelkäija elas. Kas tahate kohe korterit waadata ja otsustada, et Teile pakid kohe kohale toodaks?“

„Freda waatas kena maja poole kles.“

„Kui lubate.“

„Gtillen Teil kohe proua Krügerile, ja kuna ma seni pilgu joonistamisjaalidesse heidan, on Teil aega otsustada. Kümne minuti pärast tulen Teile järele.“

„Tänan, herra direktor.“

„Nad astusid majja ja direktor helistas alumisel korral uksekella.“

„Nwati kohe. Ilmus lahke wana daam ja teretas direktorit wäga aupakkisult.“

„Tere hommikust, proua Krüger. Toon Teile siin preili v. Waldau, preili Marbuschi

järeikäija. Ta tahab korterit näha. Balun, preili v Waldau — siis kümne minuti pärast!“

„Kübarat fergitades lahkus direktor.“

„Wana proua filmitse Freda kohmetult. Preili Marbusch ei olnud nii peen daam olnud.“

„Balun, astuge tuppa, preili v. Waldau. Wõite ju oma kahje tuba waadata, aga waevalt on neist Teile küllalt.“

„Freda naeratas lahkesti. Wana daam meeldis talle oma waitse auwääriliktuse poolest.“

„Nii nõudlik ma ei ole, proua Krüger.“

„Ta järgnes wanale daamile läbi puhta wäikse korridori, kuhu ukseid suubusid. Wiimse neist usteft awas proua Krüger.“

„Ilus, walge wanamoeliste, aga mugawate mööblitega, lumiwalgete alnaeesritetega, ilusate patjadega ja waiwadega tuba seisid Freda ees hiilgawas puhuses ja wärskuses.“

„Kui ilus — see on ju weetlew,“ hüüdis Freda.“

„Proua Krügeri filmad löid järema. Belgikku meeldiwusega waatas ta ilusale neuu otsa.“

„Meeldib ta Teile tõesti? Mõõblid on wanad, päritud mu wanematelt; ei tahtnud neid müüa.“

„Sellest oleks ka kahju olnud. Tuba on tore. Ja see seal on wist magamistuba?“

„Proua Krüger sai soojaks. Ta oli peene daami poolt oma mõõbite kohta pilget karnud. Nõõmsasti awas ta magamistoa. See oli weel lihjam, aga puhas.“

„Freda tundis kohe kodust tunnet. Ja see wana lahke daam meeldis talle ikka enam ja enam.“

„Kui Te mind oma kodakondselt soowite, siis wõtan need toad.“

„Do, see rõõmustab mind, preili v. Waldau. Kas ei ole see Teile jaoks liig lihtne?“

„Mitte sugugi. Mulle meeldib siin kõik wäga.“

„Kuttu jõudsid nad hinna suhtes kokkuleppele ja kaup läks kokku. See näis proua Krügerit eriti rõõmustawat.“

„Meil ei ole lapsi ja meile kahele wanale on korter liig suur. Sellepärast üürime need toad wälja. Preili Marbusch elas meie juures mitu aastat. Wodetawasti meeldib Teile siin ka õige kawa.“

„Seda ma loodan, proua Krüger. Kas wõin kohe stia asuda?“

„Wuidugi, kõik on walmis?“

„Siis jätan ma oma käsitasku kohe stia. Teiljed pakid tulewad järele. Pean kahe wärawahle teatama, kuhu mu pakid tulewad saata.“

„Selle korraldan mina. Telefoneerin kohe wärawawahile. Teile ei tarwitse sellepärast enam muretseda.“ (Järgneb).

Hundiweri.

Ameerika kirjanik Jack London.

2

„Nad on ta ühes naha ja karwadega nahka pannud,“ kuulutas Bill. „Kepp on nii paljas kui piip. Isegi rihmaotsad on kadunud. Nad peavad olema pagana näljased; ja ma näen juba, et nad meiegi omale saavad, enne kui sõit lõpeb.“

Henri naeris trotslikult.

„Mind ei ole küll hundid veel iial nii taga ajanud, aga elus olen ma veel pahemat näinud. Minu ja sinu tapmiseks on enam waja kui see peotäis neetud hunte, Bill, mu poeg!“

„Ei tea ütelda,“ pomises Bill täis paha aimdust.

„Ilus, küll sa seda tead, kui Mc Gurrysse jõuame.“

Bill pomises pahaselt ja jäi wait.

Päew möödus nagu teisedki. Kell 9 läks walgeks, ja kell 12 soojendas nägematu päike lõunahorisonti, millele järgnes pärastlõuna külm hallus, mis kolm tundi hiljem wajus pimedasse öösse.

Parajasti kui päike seda jõuetut katset tegi, wöttis Bill ree nõõride alt püssi wälja ja ütles:

„Mine rahulikult edasi, Henri; mina waatan, mis teha wõin.“

„Parem oleks, kui sa jääksid ree juure,“ manitses kaaslane. „Sul on ainult weel kolm padrunit ja iial pole teada, mis weel wõib juhtuda.“

„Kumb meist nüüd kardab?“ küsis Bill wõidurõõmsalt.

Henri ei wastanud, waid rändas üksi edasi, tihti kartlikke pilke heites kõrbesse, kuhu ta kaaslane oli kadunud. Tund aega hiljem kohtas ta Billi, kes otseteed oli tulnud, kuna regi kõwerusi pidi tegema.

„Nad on laiali,“ teatas ta. „Ajawad meid taga ja otsiwad ühtlasi saaki. Näed, meie oleme neile kindlad, ainult et nad teawad, et peawad ootama. Seni otsiwad nad kõik söödawa üles, mis neile teele sattub.“

„Sa arwad wist küll ainult, et nad usuwad meid saawat,“ ütles Henri.

Aga Bill ei kuulanud teda.

„Nägin neist mõnda. On pagana kõhnad. Luu ja nahk. Usun, nädalate kaupa pole nad muud saanud peale Raswa, Konna ja Ajaja, ja neid on nii palju, et sest palju ei jatkunud. Jah, nad on hirmus kõhnad. Ribid näewad neil wälja kui pesulaud ja kõht seisab neil selgroo küljes. Nad on meeleheitlikud, wõin sulle ütelda, ja lähewad weel hulluks, siis aga ole ettewaatlik.“

Paar minutit hiljem laskis Henri, kes nüüd ree taga kõis, kuulda tasase, hoiatawa wile.

Bill pööras ümber ja waatas, siis pidas ta koerad rahulikult kinni. Nende taga traawis wiimse teekäänaku tagast ja selgesti nähtawalt hunt paksus kassukas. Nina oli tal maas ja ta sammud olid kerged ning libisewad. Meeste seismajäämisel jäi temagi seisma, tõstis pea, silmitses neid ja nuusutas ninaga.

„See on emahunt,“ ütles Bill.

Koerad olid lumesse heitnud ja ta läks neist mööda kaaslane juure. Üheskoos silmitsesid nad kummalist looma, kes neid päewade kaupa saatnud ja neilt poole nende koertest rööwinud.

Ettewaatlikult astus loom ikka paar sammu edasi, kuni ta oli lähenenud umbes saja meetri peale. Siis seisis ta, pea püsti, kuuskede salga juures waikselt ja uuris silmade ja nina abil silmitsewaid mehi. Ta silmitses neid sama kummaliselt põnewalt kui koer, aga ilma selle poolehoidu kalduwuseta; ennem peitus ta pilgus näljahimu, hirmus kui ta hambad ja halastamatu kui pakane.

Ta oli hundiks liig suur, ta kõhn kuju näitas looma kuju, kes omasuguste seas kõige suurem on.

„Ta õlakõrgus on kaks ja pool jalga,“ tähendas Henri, „ja ma wean kihla, et ta vähemalt wiis jalga pikk on.“

„Ja milline kummaline wärw on tal hundi jaoks!“ lausus Bill. „Weel iial pole näinud ma punast hunti, ja see näeb täitsa kaneelkarwa olewat.“

Hunt ei olnud küll kaneelkarwa, sest tema naha walitsew wärw oli eht hundi oma, nimelt hall, sellegipärast

seisis sellel punakas sära, mis tuli ja kadus ja enam silmapettusele võrdus, sest kord nägi ta wälja hall, täitsa hall, kord näitas ta niisugust wärwingut, millele ei osatud õiget nime anda.

„Ta näeb wälja nagu suur saani-koer,“ ütles Bill. „Ma ei imestaks sugugi, kui ta saba liputaks. — Hei, koer,“ hüüdis ta teda, „tule siia, olgu su nimi mis tahes.“

„Ta ei karda sind põrmugi,“ naeris Henri.

Bill ähwardas koera käega ja hüüdis teda waljusti, aga loom ei ilmutanud vähematki kartust. Ainus muudatus, mis tema juures märgata, oli kõrgem põnewus. Ta silmitses mehi nälja kaastundetü himuga. Need mehed olid liha, ja kuna ta oli näljane, siis oleks ta, kui oleks julenud, heameelega edasi läinud ja nad nahka pannud.

„Kuule, Henri,“ ütles Bill, tahtmatult häält tasemaks tehes, „meil on ainult weel kolm padrunit, aga laseng on kindel. Ma ei wõiks mööda lasta. Ta on meilt kolm koera ära wiinud, ja seda peaks takistama. Mis sina ütled?“

Henri nokutas jaatawalt pead.

Bill wõttis ettewaatlikult püssi ja tõstis ta üles. Aga weel enne kui ta tema suutis öla wastu panna, kargas hunt kõrwale ja kadus kuuskede alla.

„Seda oleksin wõinud teada,“ kirus Bill waljusti, kui püssi wanale kohale tagasi pani. „Muidugi tunneb hunt, kes koerte juure sööma tuleb, ka laskeriistu. Ütlen sulle nüüd otsekohe, Henri, see elukas on kõiges meie õnnetuses süüdi. Meil oleks kolme koera asemel weel kuus, kui teda ei oleks. — Ja seda ütlen ma sulle, Henri, ma lähen selle metsalise kallale. Aga tema on liig kawal, et laseb ennast awalikult lasta, sellepärast walin ma peidukoha ja sealt annan ma talle naha peale, nii tõesti kui mu nimi on Bill.“

„Aga sa ei tohi liig kaugele minna,“ hoiatas kaaslane. Kui kari sulle kallale kipub, siis aitawad kolm kuuli sama wähe kui appihüüded põrgus. Loomad on pagana näljased, ja kui nad sinu kord ümber piirawad, siis oled sa kindlasti kadunud.“

Nad löid sel õhtul laagri warakult üles. Kolm koera ei jaksanud rege enam nii ruttu ja nii kaua wedada, kui seda olid teinud kuus, nad näitasid selgesti,

et olid wäsinud. Ka mehed läksid warakult magama, niipea kui Bill enne weel oli järele waadanud, kas koerad üksteisest ka küllalt kaugele on seotud, nii et nad üksteist lahti ei saanud hammustada.

Aga hundid olid saanud julgemaks, ja enam kui kord ärkasid mehed unest, kui hundid nii lähedale tulid, et koerad hirmu pärast metsikuks läksid. Siis oli waja enam puid tulesse wisata, et häbematuid kallalekippujaid kindlalt kauguses hoida.

„Olen kuulnud madruseid jutustawat haikaladest, kes laewa taga ajasid,“ tähendas Bill, niipea kui pärast tule kohendamist jälle waiba alla puged, „Need hundid on aga nagu haikalad maal. Nad tunnewad oma äri paremini kui meie ja ei jälgi meid mitte ainult lõbu pärast. Nad päriwad meie, päriwad meie wististi, Henri.“

„Sa oled nendel poolenisti juba käes, kui nii räägid,“ wastas Henri pahaselt. „Inimene on juba pooleldi wõidetud, kui selle üles tunnistab, ja sina oled juba pooleldi nahka pandud, kui weel nii edasi latrad.“

„Nad on saanud juba paremaid mehi kui sina ja mina,“ wastas Bill.

„Ah, jäta loba! See ajab hinge täis!“

Henri käänas tusaselt teisele küljele, aga imestas, et Bill ei wihastanud. See polnud tema wiis, sest teraw sõna haawas teda kergesti Henri mõttes selle üle enne magamajäämist weel kaua järele, ja tema wiimne mõte oli:

„Pole salata, Bill on wäga nukras tujus. Pean teda homme pisut ergutama.“

3.

Huluw nälg.

Päewa algus oli soodus. Kõik kolm koera olid alles, ja paremas tujus läksid mehed teele läbi waikuse pimeduse ja pakase. Bill näis olewat unustanud wiimse öö kurwad aimdused ja naljatas isegi koertega, kes lõunaajal ree olid pahal kohal ümber ajanud.

Segadus oli kole Regi oli kiilunud ühe puutü we ja määratu suure kalju-rahnu wahale ja pealegi weel kummuli. Mehed olid sunnitud koeri lahti rakedama, ja kui nad ree ko hale kummar-

dasid, märkas Henri, et Ainkõrw kõrwale hiilis.

„Siia, Ainkõrw!“ hüüdis ta temale püsti tõustes ja tema poole pöördes.

Aga Ainkõrw hakkas üle lume jooksuma, nõore oma järel wedades, sest taga teel seisis emahunt ja ootas teda. Kui Ainkõrw tema lähedale jõudis, sai ta äkki ettewaatlikuks. Jooksmise asemel tegi ta lühikesed, peened sammud ja jäi seisma. Ta silmitses hunti tähelepanelikult ja umbusklikult, kuid täis himu. Hunt näis temale vastu naeratavat, kuna ta temale oma hambaid enam meelitades kui ähwardades näitas. Ta astus paar sammu Ainkõrwale lähemale ja jäi siis seisma. Ainkõrw läks lähemale, ikka veel ettewaatlikult, kõrwad kakis, saba ja pea püsti. Ta katsus hunti nuusutada, aga see kargas aralt, nagu mängides, tagasi, ja igakord, kui koer lähenes, taganes ta ja meelitas koera niiwiisi inimeste kindlast lähedusest kaugele. Kord, nagu oleks ta peast teatud hoiatus läbi käinud, waatas koer tagasi ümberkukkunud reele, kaaslastele ja meestele, kes teda wahetpidamata hüüdsid. Aga mis ta waimus iial sündis, hunt lohutas tema ligidale tulles selle, nuusutas teda ja taganes siis jälle eemale, nii pea kui Ainkõrw temale uuesti lähenes.

Waheajal oli Billile meele tulnud püss, mis ree all lamas; aga kuni Henri teda aitas seda sealt välja kiskuda, seisid Ainkõrw ja hunt tihedalt üksteise kõrwal ja lasenguks oli kangus juba liig suur.

Liig hilja märkas Ainkõrw oma wiga.

Enne kui mehed näha wõisid, mis sündis, oli Ainkõrw ümber pöörnud ja hakkas nende poole jooksuma.

Äkistelt nägid nad, kuidas tosin kõhnu, halle hunte üle lume karates paremat kätt winklis teele lähenesid ja ta tee kinni panid. Silmapilk kadus emahundi kartus ja mänglew taju. Metsikult urisedes tormas ta Ainkõrwa kallale. Koer lõi temale õlaga vastu ja katsus loogas meeste juure jõuda, sest et tal tee otseti kinni oli. Aga ikka enam hunte ilmus teda taga ajama, kuna emahunt ainult paar sammu tema kannul jooksis.

„Kuhu tahad sa minna?“ küsis äkki Henri ja pani käe kaaslaste käewarrelle.

Bill kiskus enese lahti.

„Mina ei wõi seda kauem näha,“ ütles ta. „Nad ei pea enam ühtki koera saama, kui mina seda saan takistada.“

Püss käes, jooksis ta tee kõrwale wõsastikku. Tema mõte oli küllalt selge. Ta tahtis looka, mis Ainkõrw tegi, veel enne tagaajajaid puudutada ja lootis, et tal walge päewa ajal püssiga korda läheb hunte hirmutada ja koera päästa.

„Kuule, Bill,“ hüüdis Henri talle järele, „ole ettewaatlik! Ära liig kaugele mine!“

Henri istus reele ja ootas, temal polnud muud teha. Bill oli täitsa tema silmist kadunud, aga ta wõis Ainkõrwa näha, kuidas ta siin ja seal põõsaste wõi kuuskede taha kadus ja sealt uuesti ilmus. Henri leidis koera loo olewat lootusetu ja koer näis ise sellest ka aru saawat, sest ta jooksis ikka laias rõngas, kuna hundid kitsamas jooksid. Asjata oli loota, et Ainkõrw tagajajatest nii kaugele ette jõuab, et nendest mööda põigiti veel me juure saab jooksta.

Ruttu lähenesid mitmesugused jooned kardetawale punktile. Väljas lumes, seda teadis Henri, olid hundid Ainkõrwa ja Billiga kokku saanud. Liig ruttu, palju rutemini kui ta oodanud, oli see sündinud. Ta kuulis paugu, siis veel kaks ruttu järgnewat ja teadis, et Billil moon oli lõpnud. Siis tõusis kohutaw kisa, wihane urin ja haukumine, Henri tundis ära Ainkõrwa kõleda surmakisa, kuulis ühe surewa hundi hädakisa, siis oli kõik otsas. Wihane urin kustus, metsik haukumine suri, ja sügaw waikus wajus üksikule maale.

Mees jäi veel weidikeseks reele istuma. Ta ei tarwitsenud waatama minna, mis sündinud; ta teadis seda, nagu oleks ta seda oma silmaga näinud. Kord kähwas ta püsti ja haaras kirwe järele, mis koormale seotud. Aga siis istus ta uuesti maha ja haudus edasi, kuna wiimased kaks koera wärisedes tema najale toetusid.

Wiimaks tõusis ta wäsinult, nagu oleks ta kehast kõik wastupanujõud kadunud, ja hakkas koeri ree ette rakendama. Ta wõttis nõõri õlale ja hakkas koertega ühes wedama. Kaugele ta ei rännanud. Niipea kui pimedus kätte jõudis, lõi ta ruttu laagri üles ja kandis hoolt suure puutagawara eest. Ta söötis koeri, keetis õhtusöögi ja

seadis siis magamisaseme just tule ääres korda.

Aga ta ei pidanud saama rahu.

Enne kui ta silmad sules, olid hundid liig ligidale tunginud. Ei tarwitse- nud enam ennast waewata neid näha otsides. Nad seisid kõik kitsas ringis tule ümber — ta wõis neid selgesti näha. Ühed lamasiid, teised istusid, kolmandad roomasiid kõhu peal lähemale wõi taganesid, ja mõned isegi magasiid. Siin ja seal nägi ta mõnda, kes nagu koer keras lume peal magas, kuna tema magada ei wõinud.

Ta hoidis tule heleda, sest et see ainus abinõu oli nende himulikkude ham- maste eemalehoidmiseks oma ihust. Koerad hoidsiid tema juure, toetasid teda nagu warju paludes ja urisesid wihaselt wõi wirisesid kartlikult, kui mõni hunt liig ligidale tuli. Niisugustel silmapilkudel hakkas kogu ring elus- tuma. Hundid hüppasiid siis püsti ja tungisiid edasi, kuna ümberringi wihane urin ja haukumine kajas. Siis wähenes jälle kisa, ja siin ning seal jäi mõni hunt magama.

Kuid ikka kitsamaks koondus rõngas. Pikkamisi, tolli tollilt, tõmbus ta kokku, kuna siit üks ja sealt teine hunt lähe- male roomas, kuni loomad mehest ainult weel hüppekaugusel seisiid.

Siis wõttis mees harilikult mõne põ- lewa puuhõlu kätte ja paiskas selle karja keskele. Kiire taganemine sündis wihase urina ja haukumise saatel, kui mõni wisang mõnda julget looma oli tabanud ja ta nahka kõrwetanud.

Hommik leidis mehe wäsinuna ja unisena. Ta keetis pimedas eine, ja kui päew kell 9 kätte jõudis ning kari kaugenes, asus ta seda tegema, mis ta pika öö jooksul oli kawatsenud teha. Ta raius noori kuuski maha ja tegi neist ridwad, millest ta ülewal puulad- was kindla lawa walmistas. Siis kiskus ta rihmade ja koerte abil puusärgi üles sinna lawale.

„Billi nad said ja wõiwad saada ka minu, aga, noormees, sind ei pea nad saama,“ ütles ta surnukehale puu otsas.

Siis läks ta teele, kuna kerge regi koerte taga ruttu edasi tantsis, sest koeradki teadsid, et nende elu ainult weel sellest olenes, kui ruttu nad Mc Gurrysse jaksasiid jõuda.

Hundid läksiid ikka häsematumaks ja jultunumaks, sörkisiid laisalt taga ja kõrwal, kuna neil keeled suust wälja rippusiid ja ribiid iga liigutuse juures silma paistsid. Nad olid tõesti ainult luu ja nahk ja nende lihaksed olid kui sidumise nõõrid, nii et Henri waikselt imestas, kuidas nad jaksasiid jalul pü- sida, ning eneselt küsis, kas nad kord juba lumesse ei lange.

Ta ei julenud pimedani rännata. Lõunaajal soojendas päike juba mitte ainult lõunapoolist horitsonti, waid ta nihutas ka juba oma kahwatanud kuldääre horitsondile.

Henri ennustas sellest head. Päewad läksiid pikemaks, päike tuli tagasi.

Aga waewalt oli ta lahke kuma kadunud, kui ta juba laagrisse jäi. Talle jäi weel mitu tundi hämarat päewawal- gust ja halli widewikku, ja neid kasu- tas ta suure hulga põletis-materjali raiumiseks.

Ühes ööga kordusiid koledused.

Mitte ainult, et näljased hundid hä- bematumaks muutusiid, waid Henri kan- natas unepuudust. Ta uinus tahtmatult, kuna ta, waibad õladel, kirwes põlwede wahel ja koerad kahel pool kõrwal, tule ääres konutas. Ta ärkas kord ja nägi oma ees, waewalt 12 sammu eemal, suurt halli hunti, küll kõige suu- remat karjast. Kui ta teda nägi, siru- tas hunt ennast nagu koer ja aegutas talle näkku, teda silmitsedes, nagu oleks ta temale walitud sööt, mis enese peale enam kaua ei lase oodata, ja sama kindlust ilmutas kogu kari. Ta luges kakskümmend hunti, kes teda näljase- silmitsesiid wõi rahulikult lumes maga- siid. Nad tuletasiid talle meele lapsi, kes kaetud laua ümber seisawad ja ainult luba ootawad sööma hakkamiseks. Ja tema ise oli see sööt, see söömaaeg! Ta imestas ainult, kuidas ja millal see wõiks alata.

Wisates puid tulesse, tuli talle meele, et ta oma keha weel iial enne nii ei olnud imestanud. Ta waatles lihaste mängu, imestas sõrmede peent mehaa- nikat. Tule paistel kõwerdas ta neid pikkamisi ja korduwalt; kord igauht üksikult, kord kõiki korruga ajas ta neid laiali ja tegi nendega kiire, ha- wawa liigutuse. Ta silmitses küüni, ko- bas sõrmeotsi, et närwide tunnet proo- wida. See kõik waimustas teda, ja at

hakkas korraga seda kunstlikult walmistatud keha armastama, mis nii ilusasti, siledasti, peenesti töötades tema sõna kuulis. Siis heitis ta ara pilgu huntidele, kes oodates ümberringi seisid, ja korraga käis tast läbi teadwus, et see imetaolik keha, see elaw liha muud polnud kui huntide poolt palawasti ihatud toit, mille nad wististi himukalt katki kisuwad, just nagu oleks olnud ka metskits ja jänes ainult nendele toiduks loodud.

Kord kokkus ta unest, mis wõrdus pahale unenäole, ja nägi punakat emahunti oma ees. Ta istus temast ainult pooltosinat sammum eemal lumes ja silmitses teda üksisilmil. Koerad mehe jalgade ees urisesid ja wirisesid, aga sellest hunt ei hoolinud. Tema silmitses ainult meest ja seegi silmitses tüki aega teda. Hundi silmis polnud ähwardust. Ta silmitses teda ainult nagu mõtiskledes, aga mees teadis, et see ilme ainult nälja tagajärg oli. Tema oli hundile ainult toiduks, ja ta nägemine äratas hundi ainult isu. Hundi suu awanes, ila jooksis wälja, ja ta lakkus oma suud õndsalt rõõmu tundes.

Metsik hirm tuksatas mehest läbi. Ta sirutas käe põlewa halu järele, et seda hundile pähe wisata. Aga weel enne kui ta sõrmed halu külge sai, kargas hunt ruttu tagasi, ja mees teadis nüüd, et hunt niisugust wiskamist juba tundis. Ta oli tagasi karates urisenud ja sellejuures oma walgeid hambaid näidanud. Mõtisklew ilme oli kadunud ja tema asemele astunud tige himu, mis mehe wärisema pani.

Ta waatas oma käele, milles weel põlew halg seisis, ja märkas, kuidas ta sõrmed halgu hellalt ümbritseisid ja kuidas wäike sõrm tule ligidale sattudes enesest tagasi kokkus, ja samal hetkel nägi mees nägemist, kuidas hundihambad need õrnad käed katki murdsid. Ei! Weel iial polnud ta oma ihu enne nii armastanud kui nüüd, mil ta seda wärsti enam ei wõinud nimetada omaks.

Kogu öö peletas ta näljaseid hunte tulega tagasi. Kui ta tahtmatult magama jäi, siis äratas ta kohe jälle koerte wirin ja urin.

Tuli hommik, aga esimest korda ei hirmutanud päewawalgus hunte enam. Mees ootas ilmaaegu, et nad taganeksid. Nad jäid tema ümber rön-

gasse ja ilmutasid häbemamatut kindlust, mis mehe hommiku walgusest uuesti kogutud julguse jällegi põruma pani.

Ta tegi meelegeitlikku katset teele minna, aga hetkel, mil ta tule kaitse alt lahkus, kargas kõige julgem hunt tema kallale, aga hundi hüpe oli õnneks liig lühike. Mees päästis enese seega, et taganes, aga waewalt kuus tolli ta puusast kaugel paukusid hundi hambad kokku. Ka teised hundid tungisid lähemale, ainult tuletükkidega, mida ta enese ümber paiskas, suutis ta hundid aukartlikule kaugusele tagasi ajada.

Isegi walge päewa ajal ei julenud ta tule äärest puid raiuma minna. Umbes kakskümmend jalga eemal seisis suur, kuiwanud puu. Pool päewa wendas ta laagrituld puu poole, sellejuures alati walmis hoides poolt tosinat põlewat haokubu, et neid paisata waenlastele wastu wahtimist.

Jõudes puu juure, uuris ta ümbruse metsa, et puud raiudes sinna poole langetada, kus pool oli kõige enam põletispuid.

Öö möödus nagu eelmine, ainult tung magada wõttis ülewõimu. Koerte urin kaotas oma mõju, sest nad urisesid nüüd wahetpidamata, ja mehe unised, pooltardunud meeled ei märganud seda enam, kui toon waljemaks ja tungiwamaks muutus.

Kord ehmus ta üles; emahunt oli temast waewalt meetri kaugel. Masinlikult kahmas ta tulekoo ja paiskas selle hundile lahtisesse kõrisse. Hunt kargas tagasi ja wingus walus, ja kuna mees kõrwenud haisu üle rõõmustas, nägi ta, kuidas hunt pead wihaseltsiia ja sinna kõngutas.

Siis sidus ta enesele enne magama jäämist põlewa männaoksa parema käe külge. Ainult mõneks silmapilguks sules ta silmad, siis äratas teda tulewalu ta oma ihu küljes. Sellest kawatsusest hoidis ta mitu tundi kinni ja kõik läks hästi, kuni ta oksa kord liig lodewile oli sidunud. Ja kui ta silmad seekord kinni läksid, kukkus oks käest maha.

Ta nägi unes, et wiibib Mc Gurrys. Seal oli mugaw ja soe ja ta mängis agendiga kaarte. Sellejuures näis talle nagu oleks Mc Gurry huntidest piiratud. Nad hulused wärawate ees ja mõnikord peatas agent wõi tema mängus, et kuulata ja naerda huntide tagajärjetu

sissetungimise katse üle. Äkitselt käis pragin. Üks murti kummalisel wiisil lahti ja ta wõis näha, kuidas hundid suure tuppa tungisid. Kära ja hulgu mine oli muutunud hirmsaks ja see eksitas teda nüüd; unenägu muutus, aga hulumine jäi.

Äkitselt ärkas ta täiesti ja leidis, et kära tõsine oli. Hirmsasti huludes ja haukudes tungisid hundid tema kallale. Ühe hambad olid ta käewarrest kinni wõtnud, ja kui ta loomusunnil üle tule kargas, tundis ta, kuidas ühe teise hundi hambad ta reiesse tungisid. Ja nüüd algas wõitlus tule relwadega. Tüki aega kaitsesid paksud nahkkindad tema käsi, ja nii pildus ta igale poole tuliseid süsi õhusse, kuni laagrituli wõrdus wulkaanile.

Kuid see ei wõinud kaua kesta. Palawus kõrwetas ta nägu, ripsme- ja kulmukarwad olid tal põlenud, ja jalgade alune kuumus muutus wäljakanatamatuks. Kummagis käes põlew oks, kargas ta tulest wälja, aga hundid oli ta tagasi ajanud. Igal pool, kuhu olid langenud hõõguwad söed, susises lumi, ja aegajalt kuulutas mõni wihane urin wõi metsik hüpe, et mõni põgenew hunt oli astunud hõõguwale sõele.

Niipea kui mees oli paisanud weel mõned põlewad kood wiimastele waenlastele järele, wiskas ta suitsewad nahkkindad lumme ja tampis ringi, et jalad jahtuksid. Mõlemad wiimased koerad olid läinud ja ta teadis hästi, et nad olid olnud ainult üheks suutäieks pikaleweninud söömaajal, mis oli alanud Raswaga ja mille lõpusuutäieks oli küll tema ise.

„Aga weel pole te mind saanud!“ kisendas ta ja näitas näljastele metsalistele rusikat. Tema häält kuuldes satustid hundid ärewusse. Urin muutus üldiseks, ja emahunt hiilis lähemale ning silmitses teda himukalt.

Nüüd asus ta oma idee teostamisele, mis talle oli tulnud. Ta laotas tule suureka ringiks ja wajus selle keskele magamiswäipadele, et ennast sulawa lume eest kaitsta. Aga waewalt oli ta leegimere taha kadunud, kui kogu hundi-kari uudishimulikult lähenes et järele waadata, mis mehest saanud. Siijamaani oli olnud neid tule ääres sallitud, nüüd laskusid nad just selle ligidale maha, pilutasid nagu koerad silmi, aegutasid

ja sirutasid oma kõhnu kehaliikmeid mõnusa soojuse käes. Korraga istus emahunt maha, tõstis nina üles tähtede poole ja hakkas huluma. Kohe hakkas üks hunt teise järele sedasama tegema, nina üles tõstes, kuni kogu kari huluw kogu oli.

Tuli koit ja wiimaks päewawalguis. Mees katsus tuleringist lahkuda, aga hundid tungisid talle kallale, ja uuesti pidi ta põletispuid tooma, sest tuli oli maha põlenud ja puutagawara otsas. Küll peletasid wisatud põlewad halud hunte kõrwale, aga mitte enam täitsa tagasi, ja kui mees wiimaks oma kawatsusest loobus ja tuleringi tagasi tui kus, kargas üks hunt ta kallale, aga liig lühidalt ning sattus kõige nelja jalgaga sütele. Elajas karjatas kohkudes, läigitas hambaid ja lonkas tagasi lummesse oma käppi jahutama.

Mees kükitas wäipadele. Kössis koos, pea põlwede wahel, näis ta olewat wõitlusest loobunud; ainult aegajalt tõstis ta silmad waatama, kuidas tuli ikka madalamaks põles. Tuleringi tekkisid wahed, mis pijkamisi suurdusid.

„Arwatawasti wõite mulle järele tulla,“ pomises ta. „Igal juhtumusel tahan ma nüüd magada!“

Kord ärkas ta ja nägi tuleringi wahes otse oma ees seiswat emahunti ja teda silmitsewat. Uuesti ärkas ta, ainult wähe hiljem, kuigi ta arust näis, oleksid möödunud tunnid.

Oli tulnud kummaline muudatus, nii mõistatuslik, et ta silmad imestades laiali ajas. Mis oli juhtunud, sellest ei saanud ta esiti aru, aga hundi kolid olid kadunud, ainult tallatud lumi ümberringi näitas, kui lähedale nad temale olid olnud. Uni waldas ta uuesti; ta pea wajus kössi, kui korraga nagu kohkus.

Ta oli kuulnud imimeste hääli, saanjalaste rudisemist, nahkrihmade plaksumist ja koerte haukumist. Neli rege tulid jõesängist üles puude all seiswale laagriplatsile. Pooltosinat mees ümbritsesid meest, kes surewa tule keskel istus. Nad raputasid teda, äratasid ta wägiwaldselt. Tema silmitses neid kui joodik ja pomises uniselt:

„Punase kaswuga emahunt — tuli koertega ühes sööma — söi esiti koertetoitu — siis koerad — ja hiljem Billi —“

„Kus on lord Alfred?“ kisendas üks meestest temale kõrwa ja raputas teda.

Mees raputas pead.

„Ei, seda ta ei saanud. Tema on wiimisel laagriplatsil puu otsas.“

„Surnud?“ kisendas mees.

„Jah — ja kastis“ wastas Henri. Siis raputas ta wõõra käe tusaselt õlalt ja jatkas: „Jäta mu rahule, kuuled? Olen otsas. Head ööd teile kõigile!“

Ta silmad wajusid kinni, lõug laskus rinnale, ja waewalt olid nad ta lume peal seiswatel waipadele pannud, kui ta norskamine läbi pakase õhu kajas.

Kuid kuulda oli weel tüht ja teist tooni, nõrgalt ja kaugelt tulewat — kisa näljastelt huntidelt, kes läksid otsima muud saaki, kuna inimene nende käest oli pääsnud.

(Lõpp).

Sõsarale.

P. Grünfeldt.

Pea sirab meil ju walges sügishärmas, sest kewade ja suwi möödud juba, ja jalad, mille käik meil enne kärmas, ei enam meid nüüd kiirelt käia luba.

Meid elu lahutanud, armas öde — me wahel kilomeetrid mitu sada — kuid püsima on jäänud wana tõde: ei südameid wõi kaugus lahutada.

Sest mälestused wanast koolimajast ja karjamaast ja järweäärsest luhast ja Üstekoti sillast, lauluajast — meis alal hoidnud palju rõõmu puhast.

Meis alal hoidnud armastuse sooja, mis püsinud on kogu eluaja ja olnud meile uue jõu tooja, kui rängas töös uut jõudu oli waja.

See armastus meid ikka ühendagu
ja köitku ühte mures kui ka hurmas;
ta Eestile me elu pühendagu,
niikaua kuni lahkume siit surmas

Suwepäew.

H. Wühner.

Kauged metsad sinawad,
Lehwib soojus suwine.
Käiwad tuuled mahedad
Üle õiewäljade.

Päike hiilgab heledalt
Taewarajal rännates,
Puistab kulda ülewalt
Kuninglikus külluses.

Warandus metsas.

Inglise kirjanik H. G. Wells.

Paat lähenes maale. Laht seisis meie ees ja wahe murdlainte walges wahus näitas meile, kus wäike jõekene meresse suundus; ürgmetsa tihedam ja sügawam haljus osutas tema jooksu suuna kaugelseiswate mögestikahelate wahelt maa poole. Mets ulatas siin kuni kaldani. Nõrgalt ja pilwesarnasena oma joontelt tõusid kaugelt mäed nagu äkkihangunud merewood. Waatamata lainte waewalt märgatawale tõusule ja wajumisele seisis meri waiksena. Päike põletas taewast alla.

Mees, kel nikerdatud aer käes, peatas.

„Siin peaks see kusagil olema,“ ütles ta.

Ta tõstis aeru ja hoidis käed otseti oma ette.

Teine mees paadi eelmises osas silmitses terawasti maad. Kollasest paberist lehti oli tal põlwedel.

„Tule siia ja silmitse seda siin, Evans,“ ütles ta.

Mehed rääkisid tasa, ja nende huuled olid kuiwand ning kõwad.

Evansiks kutsutud mees tuli wankuwat paati mööda lähemale, kuni ta oma seltsimehe õlast ulatas üle waatama.

Paber nägi wälja nagu jämedalt joonistatud kaart. Paljust taskuskandmisest oli ta woldikohtadelt katki läinud ja teine mees hoidis ebawärwilised tükid koos sealt, kust nad katki olid. Sealt wõis lehe ümbruse peaaegu kustunud phiatsijooni nõrgalt ära tunda.

„Siin on murdlained ja siin on sisesõidutee.“

Ta tõmbas pöidlaga üle kaardi.

„See kõwer joon on jõgi — tahaksin sellest praegu heameelega lonksu juua! — ja see täht tähendab kohta.“

„Sa näed seda punkteeritud joont,“ ütles kaardiga mees; „see on õige joon ja ta läheb rahnude awausest ühe palmipuude salga poole. Täht on seal, kus joon jõest üle läheb. Selle koha peame mees pidama, kui laguuni sisse sõidame.“

„Imelik,“ ütles Evans, „mis küll need wäiksed märgid siin all tähendawad?“

See näeb wälja nagu mõne maja plaan wõi midagi sarnast; aga mis kõik need wäiksed jooned, mis siia ja sinna näitawad, tähendawad, sellest ei saa ma aru. Ja mis tähendab see kiri?“

„See on Hiina keeli,“ ütles kaardiga mees.

„Muidugi!“ ütles Evans. „T e m a oli hiinlane.“

„Nad olid kõik hiinlased,“ ütles kaardiga mees

Nad istusid mitu minutit ja wahtisid maale, kuna paat pikkamisi edasi nihkus.

Siis waatas Ewans aeru järele.

„Nüüd on sinu kord sõuda, Hooker“, ütles ta.

Teine pani mapi rahulikult kokku, pistis ta taskusse, läks Evansist ettewaatlikult mööda ja hakkas sõudma. Ta liigutused olid wäsinud nagu mehel, kelle jõud juba on peaaegu raugemas.

Evans istus pooleldi kinnipigistatud silmil ja nägi korallikalju wahutawat murdlaintewett lähemale ja lähemale roomawat. Taewas oli nagu leiwaahi, sest päike seisis lõunakõrgusel. Kuigi nad nüüd olid warandusele nii lähedal, ometi ei tunnud ta seda rõõmu, mida ta oli oletanud. Määratu ärewus wõitluses plaani pärast, pikk öösõit mandrilt moonata paadis olid temalt rööwinud igasuguse rõõmu.

Ta katsus oma mõtteid koondada kullakangidele, millest hiinlane pajatanud, et ennast rõõmsamaks teha, aga mõtted ei tahtnud seal seista; nad läksid ruttu tagasi magedale weele, mis jões jooksis, ja oma huulte ning kõri wäljakannatamatule kuiwusele.

Nüüd sai kuuldawaks korralik merewoogude peksmine wastu kaljut ja see kõlas ta kõrwu armsasti. Wesi woolas kahel pool paadi kõrwal ja aer tilkus iga löögi wahel. Warsti jäi ta nagu poolunesse.

Ta nägi weel uduselt saart, aga imeelik unelm koondus ta teadwusse.

Oli kord jälle öö, kui tema ja Hooker hiinlase saladusele sattusid; ta nägi kuustwalgustatud puid, wäikest tuld ja kolme hiinlase tumedaid kujusid —

ühelt poolt nagu hõbedaga ülewalatud kuuvalgusest, ja teiselt poolt leekimas tulekumast — ja kuulis neid oma wiltsas Inglise keeles rääkiwat — sest nad tulid mitmest prowintsist.

Hooker oli nende kõne sisust esimesena aru saanud ja talle märku annud kuulatada. Osalt juttu oli kuulmatu ja teine osa arusaamatu. Üks Hispaania laew Philippiini saartelt merepõhjas, tema warandused warjul wiimse päewani — see oli loo tagakülj; põhjaläinud laewa meeskond koost ära läinud haiguse, tüli wõi mingisuguse korratuse läbi ja lõpuks kaugenemine paatides, ilma et neist keegi enam midagi oleks kuulnud.

Siis oli Chang-hi alles ühe aasta eest, merekaldal rännates, juhuslikult sattunud kahesaja aasta eest peidetud kulla kangidele, oli oma dshunkest lahkunud ja kullakangid lõpmata wae-waga ihuüksi, aga kindlasti jälle maha matnud. Ta toonitas eriti kindlust — see oli tema saladus. Nüüd wajas ta abi, et tagasi minna ja kullakangid jälle wälja kaewata. Äkitselt plagises wäike kaart, ja hääled kustusid. Ilus lugu kahe Inglise hulguse kõrwale!

Evansi unelm wiis ta tagasi hetkeni, mil Chang-hi juuksepatš tema käes oli. Hiinlase elu ei maksnud niipalju kui eurooplase elu. Hiinlase wäike, kawal nägu, esiti julge ja wihane nagu ehmatatud madu, siis kartlik, äraandlik ja paluw, sai unes ikka selgemaks. Wiimaks naeratas Chang-hi; see oli wäga arusaamatu ja hirmutaw naeratus. Äkki muutusid asjad pahaks, nagu seda unes tihti juhtub. Chang-hi pahandas temaga ja ähwardas teda. Ta nägi unes suuri kullakuhjasid ja nägi Chang-hid sinna waele tulewat ja teda takistada katsuwat. Ta wõttis Chang-hi patsist kinni — kui paks oli see kollane loom ja kuidas ta rabeles ja hirwitas! Ka muutus ta ikka suuremaks ja suuremaks. Siis muutusid hiilgawad kullahunikud lõõmawaks tulemäeks ja suur kurat, üllatawal wiisil Chang-hi sarnane, ainult paksu, musta sabaga, hakkas teda sütega toitma. Üks teine kurat hüüdis teda ikka nimepidi: „Evans, Evans, wana unimüts!“ — wõi oli see Hooker?

Ta ärkas.

Nad wiibisid laguuni suus.

„Seal on need kolm palmipuud. Nad peawad ühes reas seisma seal nende põõsastega,“ ütles Hooker. „Pane tähele. Kui nende põõsaste juure jõuame ja sealt õiges joones metsa läheme, siis jõuame kohale, niipea kui jõe ääre saabume.“

Nad wõisid nüüd näha, kus jõesuu awanes. Seda nähes sai Evans elawaks.

„Ruttu, mees,“ ütles ta, „wõi Jumala eest, ma pean jooma merewetti!“

Ta pigistas sõrmed kokku ja wahtis hõbepaistele kaljude ja haljaste põõsaste wahel.

Äkki pööras ta peaaegu metsikult Hookeri poole.

„Anna aer minu kätte,“ ütles ta.

Nii jõudsid nad jõesuhu.

Pisut ülewalpool wõttis Hooker pisut wett peosse, maitstes ja sülitas wälja.

Tükike kaugemal proowis ta seda weel kord.

„Nüüd läheb juba,“ ütles ta, ja nad hakkasid hoolikalt jooma.

Äkitselt loobusid nad joomisest, tüürisid paadi wäiksele kõrwalojakesele ja kawatsesid põõsaste wahel, mis wee kohal rippusid, maabuda.

„Siit peame kuni kaldani läbi pugema, et leida oma põõsaid ja nii õige suuna kohaleminemiseks.“

„Parem on ümbert sõuda,“ ütles Hooker.

Nad sõudsid jõkke ja sealt tagasi mere ääre sinna kohta, kus kaswasid põõsad. Seal maabusid nad, tõmbasid kerge paadi kaldale ja läksid siis ülespoole wõsastiku nurgani, kuni nad jõudsid kaljude awause ja põõsaste joonele.

Evans oli ühe pärismaalaste käsitööriista paadist kaasa wõtnud. Sel oli L kuju ja selle põiktükk oli warustatud poleeritud kiwidega. Hooker kandis aeru.

„See on nüüd parajasti see suun,“ ütles ta; „peame minema siit läbi, kuni jõuame jõeni; siis peame ringi vaatama.“

Nad läksid tihedast pilliroo, sõnajala ja noorte puude wõsastikust läbi ja see oli esialgul raske käik; aga warsti läksid puud suuremaks ja maapind nende all lagedamaks. Päiksepalawus andis maad jahedale wilule. Puud muutusid lõpuks rohelisteks sammasteks, mis nagu roheline katus neid warjasid. Walged õied rippusid nende tüwidel ja taputaimed läksid puust puusse. Wari süwenes. Maapinnal muutusid seened ja punakaspruun sammal ikka tihedamaks.

Evans wärises.

„Siin on wälise palawuse järele otse külm.“

„Loodan, et oleme õigel teel,“ ütles Hooker.

Äkki nägid nad oma ees pimedas awause, kus walged päiksekiired metsa walgustasid. Ka seal oli rohelisi madalaid puid ja wärwilisi lille. Siis kuulsid nad weewulinat.

„Siin on jõgi!“ ütles Hooker. „Nüüd oleme warsti tema juures.“

Jõekaldal oli rohke taimekasw. Suured, alles nimetud taimed kaswasid tugewate puude juurte wahel ja laotasid rohelisi lehwikuid rosetikujuliselt wälja walguskiirte poole. Laial, rahulikul weepinnal, millest waranduse otsijad nüüd üle waatasid, lehwisid paksud owaalsed lehed ja kahwatud, punakaswalged lilled, mis sarnanesid weeroosidele. Eespool, kus jõgi käänas, oli wesi wahuga kaetud ja kohises kiires kukkumises.

„Noh?“ ütles Evans.

„Oleme suunast pisut kõrwale kaldunud,“ wastas Hooker. „Seda oloedata.“

Ta pööras ümber ja waatas oma taha waikiwa metsa wilusse.

„Kui jõe äärt mööda pisut üles-wõi allapoole läheme, peame õige koha leidma.“

„Sa ütlesid —“ algas Evans.

„Tema ütles, et seal olla hunik kiwe,“ ütles Hooker.

Mehed waatasid hetke aega üksteise otsa

„Siis läheme esiti allapoole,“ ütles Evans.

Nad läksid pikkamisi edasi, himukalt eneste ümber wahtides.

Äkki jäi Evans seisma.

„Mis pagan see on?“ küsis ta.

Hooker järgnes ta sõrmenäitele.

„Midagi sinist,“ ütles ta.

Seda olid nad märganud, kui wäikese kõrgendusele olid läinud. Siis wõisid nad pikkamisi näha, mis see oli,

Hooker läks äkki kiiresti edasi, kuni keha, mis käe ja käsiwarre külge kuulus, nähtawale tuli. Ta käsi kahmas kõwasti kinni tööriistast, mida ta ikka weel kandis. Asi seal oli ühe hiinlase keha, mis lamas otseti maas. Seisaku tähendus oli selge.

Mehed lähenesid üksteisele ja wahtisid waikides surnukehale. See lamas

kahe puu wahel. Lähedal seisis Hiina labidas ja pisut kaugemal seisis wärskest kaewatud augu kõrwal hunik laiali paisatatud kiwe.

„Enne meid on keegi juba siin käinud,“ ütles Hooker kõikuwa häälega.

Evans hakkas äkki wanduma ja kiruma ning jalgadega tampima.

Hooker kahwatas, ei ütelnud aga midagi, waid lähenes surnukehale. Ta nägi, et mehe kael paks ja punane ning ta käed ja jalad paistetanud olid.

„Pah!“ ütles ta, pööras äkki ümber ja läks augu juure.

Üllatuskisa tuli ta suust. Ta kutsus Evansi sinna. See lähenes pikkamisi.

„Narr, kõik on korras. Warandus on weel siin.“

Siis pööras ta ümber, waatas surnud hiinlasele ja siis auku.

Evans tormas augu juure. Osalt õnnetu mehe poolt juba wäljatooduna, seisid augus hulk tumekollaseid kullakangisid. Ta kummardas augu juure, kätega mulda eemale kaapides, ja wõttis ühe kangi wälja. Selle juures haawas ta kätt wäike okas. Ta tõmbas selle sõrmedega wälja ja tõstis kangi üles.

„Ainult kuld wõi tina wõib nii raske olla kui see siin,“ ütles ta.

Hooker wahtis ikka weel surnud hiinlasele. Temale ei olnud asi täitsa selge.

„Tema ruttas wististi oma sõpradest ette,“ ütles ta wiimaks. „Tuli siia ja mõni kihwtimadu tappis ta... Imestan, kuidas ta selle koha kätte leidis.“

Evansil oli kullakang käes. Mis tähendas surnud hiinlane?

„Me peame need asjad siit wähe-aawal mandrile wiima ja sinna wäheks ajaks maha matma. Kuidas jõuame nad paati kanda?“

Ta wõttis kuue seljast, laotas selle maha ja wiskas kaks wõi kolm kullakangi sellele. Siis nägi ta et üks teine okas ta nahast läbi oli tunginud.

„Neid ehk jõuame kanda,“ ütles ta. Siis äkki, haruldases ärewuses. „Mis sa wahid nii kummaliselt oma ette?“

Hooker pööras tema poole:

„Mina ei wõi... seda näha,“ ja ta nokutas surnukeha poole. „Näeb wälja nagu..“

„Lollus,“ ütles Evans, „kõik hiinlased on üksteisele sarnased.“

Hooker waatas talle näkku. Siis ütles ta:

„Matan ta maha, enne kui sind aitan.“

„Ära ole narr, Hooker,“ ütles Evans.
„Las ta mädaneb.“

Hooker wiivitas, ja laskis siis oma silmad hoolikalt üle pruuni maapinna libiseda

„Mingisugune asi on mulle õudne,“ ütles ta.

„Asi seisab selles,“ ütles Evans, „mis me nende kullakangidega tahame teha. Kas peame nad siia maha matma wõi paadis üle merekitsuse wiima?“

Hooker mõtiskles. Ta eksiw pilk rändas ringi kõrgete puutüwede wahel ja üles päiksestwalgustatud lehestikku tema kohal. Ja uuesti käis ta kehast wärin läbi, kui ta pilk hiinlase sinisel kehal peatas. Ta wahtis otsides puude wahelisse sügawikku.

„Mis on sinuga, Hooker?“ ütles Evans. „On su tuju rikkes?“

„Igatahes wiime kulla siit ära,“ ütles Hooker.

Nad kahmasid surnu kuuenurkadest kinni ja tõstsid ta üles.

„Millises suunas?“ küsis Evans. „Kas paadi poole?“

„Kummaline,“ jatkas Evans, kui nad mõne sammu olid käinud, „minu käewarred walutawad sõudmisest.“

Ta peatas, ja jatkas siis:

„Neetud! Nad walutawad hirmsasti. Ma pean puhkama!“

Nad lasksid kuue maha maale. Evansi nägu oli walge ja wäiksed higitilgad seisid ta otsaesisel.

„See mets on otse rõhuw!“ ütles ta.

Siis äkki põhjendamalt pahaseks saades:

„Mistarwis ootame siin kogu päewa? Aita mind, ütlen ma! Sestsaadik kui surnud hiinlase nägime, ei tee sa muud, kui wahid seda.“

Hooker waatas seltsimehele terawasti silma, aitas kuue kullakangidega üles tõsta ja nad läksid waikides arwata 50 meetrit edasi. Siis hakkas ta raskesti hingama.

„Kas sa rääkida ei saa?“ küsis ta.

„Mis sinuga on?“ küsis Hooker.

Evans tuikus ja wiskas kuue, äkki kiruma hakates, maha. Ta seisis silmapilgu ja wahtis Hookerile, siis kahmas ta oigades oma kõrist kinni.

„Ära tule lähemale,“ ütles ta ja toetas puu najale. Siis ütles ta kindlama häälega: „Minuti pärast on asi jälle parem.“

Siis ei jaksanud ta ennast enam puust pidada; ta wajas pikkamisi tüwe najalt maha puu alla hunnikusse. Walu kiskus ta näo wiltu.

Hooker astus ta juure.

„Ära puutu mind! Ära puutu mind!“ ütles Evans lämbunud häälega. „Pane kuld kuuetele tagasi.“

Kui Hooker kullakangid kätte wõttis, tundis ta wäikest okast oma põidla küljes. Ta waatas seda kohta ja leidis sealt sentimeetri pikuse peene okka.

Evansi suust tuli wali karjatus, siis wäherdas ta.

Hooker seisis awasuul ja wahtis heitunult okkale. Siis waatas ta Evansile, kes nüüd maas krampides kõwerdas. Siis waatas ta puude alt sinna poole, kust hiinlase keha weel silma paistis. Ta mõtles wäikestele joontele kaardil ja sel silmapilgul taipas ta.

„Jumal aidaku mind!“ ütles ta. Sest okkad sarnanesid neile okastele, mida pärismaalased ära kihwitawad ja siis oma sõjariistades tarwitawad. Nüüd mõistis ta, mis hiinlane oma waranduse kindlusest oli ülelnud.

„Evans!“ hüüdis ta.

Äga Evans lamas, ehk küll ta kehaliikmed weel krampides tükslesid, maas waikselt ja liikumatult. Ja sügaw waikus täitis metsa.

Siis hakkas Hooker ägedasti okka pistetud haawa käest imema oma kalli elu pärast. Seal korruga tundis ta käsiwartes ja õlades kummalist tõmblemist ja pistmist; ka wõis ta oma sõrmi ainult weel waewaga liigutada. Nüüd teadis ta, et imemisel enam otstarwet polnud ja ta pidi surema.

Ja äkitselt lõpetas ta imemise, istus kallahunnikule, nõjatas otsaesise kätele ja küünarnukid põlwele ning wahtis tarretult seltsimehe wormitut, aga ikka weel tükslewat keha.

Chang-hi hirwitus tuli temale meele. Tume walu sai ka kõris tunduwas ja kaswas terawuselt. Kõrgel tema kohal mühistas kerge tuul puude rohelist latwu ja ühe tundmata taime walged õielehed warisesid läbi widewiku pikkamisi maha maapinnale.

Kiwine wõõras.

Austria kirjanik Roda Roda.

Proua Radnay leidis, et ta tütar haiglane oli, ja laskis arsti kutsuti.

Olgal oli asi weidi piinlik. Mu Jumal, doktor on noor, terwe ja närwideta. Kui ta teda terawasti silmitseb, usub neiu ta silmade sügawuses märkawat midagi, mis nagu pilge näib, ja tal on häbi, et peab enesele laskma kirjutada rauasiirupit ning seda sõna-kuulelikult kolm korda päewas wõtma.

Muide see kahwatus: Doktor Wendel on oma alal wististi väga tubli ja ema oma alal mitte vähem — aga Olga kahwatust ei kaota mingisugune rauasiirup. Teda kurnab midagi, mida ta kellegile ei taha ütelda ja millele ta nimegi ei tea anda. Ta teab ainult: kui pealik Burger ei oleks nende maija toodud — ta ei oleks sellaseid piinawaid tundeid iial tundma õppinud.

Ja ometi ei raatsiks ta neist loobuda. Kust ta ometi tuli, see kummaline mees? Mis on ta läbi elanud? Mis mõtleb ta neil pikil tunnel, mis ta waikides nende keskel mööda saadab? Kas kuuleb ta külaliste naeru? Kas näeb ta noori inimesi, kes ema saloonis juttu westawad ja muusikat teewad? Wõi näewad ta leekiwad silmad ainult Olgat? See pilk, mis pingul neitut esimesest kokkusaamise sekundist saadik tabab ja kinni peab — lahkumiseni. Olga tunneb seda weel kaua pärast lahkumistki oma peal, ja kui ta õhtul woodi heidab, kardab ta ikka weel seda pilku.

Miks küll tema üksipäini selle wõluwusele allus? Ema mängib Burgeri juuresolekul sama rahulikult kaarte kui muidu — doktor Wendel westab juttu — isa naeratab oma harilikku naerast; ainult Olga . . .

Nad on Burgeri ristinud kiwiseks wõõraks ja tõendawad, et mees poseerib. Olga teab seda paremini. Ei, need surmkurwad silmad ei waleta. Burgerit peab koormama mõni suur, suur elamus.

* * *

„Olga,“ hüüab proua Radnay kõrwaltoast, „Olga, mis sa teed? Miks sa ei maga?“

Neiu kähwab püsti.

„Silmapilk, ema, silmapilk!“

Mu Jumal, kuidas ta heitus! Ta mõtles . . . jah, kas ta siis usub tonte ja kodukäijaid?

Wabisewail silmil kustutab ta elektritule. Ärewus raputab teda nagu palawik.

Pikkamisi hiiliwad tunnid. Wahetewahel wurab mõni wanker Andrassy tänawal. See wurin kuulub ainult sumbununa, sest Radnay suwila seisab tänawalt eesaia läbi lahutatuna eemal.

Kesköö paiku kustutatakse väljas gaasilaternad — ja Olga magamistuba jääb täitsa pimedaks. Läbi eesriiete ei tungi ainustki walguskiirt, läbi akende ainustki häält.

Kõik magawad. Ja keegi ei mõtle, et Olga ennast piinab küsimusega, mis põhjus pealik Burgeri melankoolial wõiks olla.

*

Proua von Radnayl on teisipäewal wastuwõtt. Saloonis on hulk auwäärt daame, suitsetamistoas mängiwad herad kaarte. Kõige elawam elu walitseb Olga juures. Keegi preili Meeta, seltskondlik iludus, istub kiiktoolil — tema austaja, keegi noor insener, hoiab tooli kiikumas. Ministri abilise tütar kannab ette ühe laulu ja annab sellele üldise palwe peale ühe Neapoli rahwalaulu lisaks. Teelaulal istuwad plikad, albumid süles, ja lehitsewad neid. Nooredherrad wahiwad neil üle õla ja aitawad neid pilte imestada. Preilid punastawad ja naeratawad. — Piltide üle?

Klaweri taga seisab kaks roosikarwa istet. Nendele on aset wõtnud Olga ja Dr. Wendel.

Warem on Olgat palju nokitud Wendeli suhtes. Sestsaadik kui kiwine wõõras siin on, pandakse neid weel waevalt tähele.

Arst istub pisut Olga poole nõjates ja wahib tema poole üles. Tema silmist waatawad ülekäiwus ja nõue.

„Kuidas Te teda kaitsete, Olga! Ja ma ei ütelnud muud, kui: et meil siin ilma pealikuta lõbusam oleks. — Mis

Te ütlesite? Tema — üksik mees, kes ennast tahab soendada wõrast õnnest? Selle wastu pole mul midagi. Aga kas peab see olema just meie kolle?"

"Te olete pahane, herra doktor!"

"Ei, armukade." Ta kummardab veel lähemale ja sosistab . . . Weri woolab neiuale pähe. Ta käsi tuikab. Juba awab ta huuled . . .

*

Hilja õhtul, mil ta oma mõtetega saab üksi olla, tõusewad möödunud päewa pildid ta ette. Ta silmad walutawad, oimukohad tuikawad — rahunus, mure, nagu ta neid waremalt veel pole tunnud.

Ta meeldib enesele selles õnnetuses.

Siis tuleb talle äkki tung, siit majast kõige parema meelega lahkuda. Siit wälja jooksta ja walges lumes püherdada. Wõib olla isegi külmata . . . Wõi all kaldalt Donausse hüpata . . .

Ei, ei. Ta on hästi kaitstud: ukse ees raske riiw ja majawõti all uksehoidja padja all.

Täna rääkis temale keegi armastusõnu. Ja . . . ainsal sekundil tahtis ta unustada oma . . . ülesande. Siis sundis teda mingisugune tung pead pöörma: Burger seisis läwel ja silmitses teda.

Ta wastas doktorile midagi, mis tal enam meeles ei ole, ja läks siis Burgerile wastu.

Wäikses toas jäi kõik waikseks. Keegi ei käratse, kui Burger seal on. Selle mehe otsaesine kannab nii nähtawalt hingehaiguse märki, et isegi kergemeelne oma kergemeelset loobub.

Burger istus samba taha nurka, ja Olga jäi ta juure.

Burger hoidub heledast walgusest ja naerust

Walgus ja naer teewad talle arwatawasti walu.

Oo, kui räägiks ometi Richard temaga nii kui Wendel.

Olga peidab oma näo kätesse, et lämmatada piinawat nuuksumist.

*

Kolm päewa pole Burger enam Radnayde juures käinud.

Olga ei suuda aru saada, kuhu ta jääb. Wahetewahel tuleb talle kartlik mõte, et ta on ehk haige, mahajäetud, woodis . . .

Ta istub akna juures ja tikib ja näeb waewalt niiti, mida ta riidest läbi tõmbab.

Tuleb ema, kübar peas. wäljaminekuks walmis.

"Sa oleksid wõinud õieti kaasa tulla, mu laps. Wärske õhk oleks olnud sulle kasulik."

"Oh, tänan, ema. Jään parem koju."

"Sinust saab päris koduskonutaja. Niisugune melankoolne waim kui Burger."

Proua Radnay wõttis istme tütre ette.

Olga ehmatab. Temal pole lusti emaga pikka juttu westa ja ta teab kogemuste järele, et ema just wäljamineku eel armastab pikalt-laialt juttu westa.

"Tõesti, Olga, näib, et oled enesele selle rändawa õnnetuse eeskujuks wõtnud. Wiimati tegi ta jälle näo, nagu oleks talle mõni kaamel konnasilmale astunud."

Olga tõstab silmad ja waatab emale silma.

"Ema palun: pilka kõike, ainult mitte Burgerit. Seda ei wõi ma kuulda."

Ta peen hääл wäriseb ja järsk werwoog wärwib ta põski.

Proua Radnay wilistab

"Nii," ütleb ta ja tõuseb. "Nii! — Jumalaga, laps. Tunne hästi lõbusasti igawust. Tulen kella seitsme paiku koju."

Ta läheb mõtiskledes trepist alla.

"Nii," kordab ta mõttes "Nii on asjad. Tuleb õigel ajal lukk ukse ette panna ja see huwitaw mees pisut külmemaks teha."

Poollundi hiljem segab ta oma sõbranna proua v. Tõringi juures kaarte ja ei aimagi, et ta tallekene samal hetkel toatüdrukule käsu annab hunti sisse lasta, ehk küll ema kodus ei ole.

Richard Burger istub nüüd ema kohale ja mängib mõttetult siidiniidiga.

Olga ootab, et ta rääkima hakkaks.

Aga Burger wahib sõnatult oma ette.

"Kus wiibisite nii kaua, herra pealik?"

Burger kähwab sirgeks.

"Mina? Olin kodus. Kodus — ja mõtlesin järele."

"Mis Teil siis alati on mõelda?"

"Ärge küsige, preili Olga." Ta sõnad kõlawad kummaliselt tumedana. "On asju, millest inimene üle ei saa ja iial ei kõnele."

"Miks olete alati nii kurb, herra pealik?"

Jah, miks? Wõib olla, et ta selle kühimuse nimetas, wõib olla, et ta ei taha wastata.

„Miks?“ kordab Olga.

Burger on pea toetanud käele. Ta silmad hakkawad wubisema.

„Seda on juba palju enne Teid küsitud, Olga. Aga ma ei wõi seda kellegile ütelda. Siis . . . on osawõtlikud hinged taganenud ja minu mu saatuse hoole jätnud üksindusse. Kui kordki leiduks neiu, kes seda mind tummalt kanda aitaks, kes oodata tahaks, kuni mu süda temale ise awaneb . . . Aga niisugust ilmas ei leidu.“

Ta waikib kaua, ise oma sõnadest wapustatud.

Neiu silmitseb teda rahutult. Ta tunneb, et nüüd on tulnud see suur silmapilk, mil tema, see waene mees, tema elu omale wõib ohwriks nõuda.

Kumbki neist el räägi.

Pikkamisi sirutub üks käsi üle laua.

„Ma ei taha ilal enam küsida . . .“

Burgersilmitseb teda, nagu ei usuks ta. Kuid neiu nokutab kinnitades.

Wälkkiiresti on Burger tõusnud ja neiu kätest kinni kahmanud, neid siis kõwasti raputades.

„On's see wõimalik? Olga, kas on see armastus, mis minu wastu tunnete?“

„See on armastus,“ ütleb Olga wärisedes

Burger on ta ümbert kinni wõtnud ja kõrwetab ta nägu oma suudlustega.

Ei, ei pea oma Richardi kartma. Tusk kaob, kortsud silenewad neiu käte paitamisel. Kord hakkas ta heledasti naermagi.

Kesk tunni õndsust heliseb kojakell. Minutilise kuulatamise järele tunneb Olga hääled ära.

„Tädi Irene ja täditütar Marie“

Rahulikult läks ta külalistele wastu. Ilma vähemagi kohmetuseta; ennem fundis ta uhket rõõmu. Pärast teretamist esitab ta neile Richard Burgeri oma peigmehena.

„Jah, aga millal siis, laps?“ hüüdis tädi imestades.

„Kihlasime end praegu,“ wastab Olga.

„Ja ema? Isa?“

Imelik neiu kehitab õlgu.

„Kui ema tuleb, anname talle selle muidugi teada.“

Tädi ja Marie wahetawad pilgu.

„Ma loodan proua Radnaylt kihluseks luba saada,“ ütleb Richard, et ka midagi ütelda.

„Kus siis ema on?“

Tädi toon on wali.

„Tõringite juures kaarte mängimas.“

„Piinlik paus. Ei teata üksteisele midagi ütelda Richard tunneb olukorra iseäraldust. Tädi on wihane. Olga pahane, et ta ilusamat tundi segati, ja Marie imestab, et „selle inimese“ wastu soojust tuntakse ja enda temaga „kihlatakse.“

Wiimaks ohkab tädi. Ta on kaua järele mõtelnud, kas parem on ema tulekut ära oodata, wõi —

Wiimaks otsustab ta „wõiga“ leppida.

„Ma jään oma soowidega weel ootama, südamekene.“

Proua Irene naeratab leplikult ja tõuseb.

„Kuidas ise arwad, tädi. Kas täna wõi homme — igal juhtumusel tänan ma sind,“ wastab Olga wapralt ja suudleb tädi lihawat kätt

Pilk Irene silmist tuletab pealikule meeles, et ta peab kaasa tulema.

Sekundi aega hoidis ta oma pruudikätt.

„Ole kindel! Ole kindel, Olga!“

Olga waatab talle julgustawalt naeratades näkku.

„Sa tuled homme kella üheteistkümne paiku — eks ole, Richard!“

„Jah, armsam — kella üheteistkümne paiku!“

Siis lahkuwad nad kolmekesi.

Lähema tänawa nurgal jätab tädi oma tulewase sugulase jumalaga. Tema minewat Marie seltsis õmblejanna juure.

Burger on waewalt läinud, kui paar woorimeeste seisuplatsile ruttab. Nad on üksteisele silmi pilgutanud. Marie ütleb woorimehele proua v. Tõringi aadressi. Peab ometi nägema, millised silmad sugulane oma tütre kihlust kuuldes teeb!

*

Proua Radnay tähendab oma parematele sõbrannadele, et ta oma tütrelt oleks oodanud paremat maitset ja et tal igatahes kuraasi on sellase lohutamatu mehe juures elada. Isa matab oma lootused lõbusa wäimehe peale, kellega pikkadel talweõhtutel hea oleks olnud kaarte mängida. Otsustawast jutust ema ja tütre wahel ei kuulda kihku ega kahku.

Nii siis on Olga ja Burger kihlatud. Sestsaadik, mil nad kahekesi käiwad, ei ole Burger enam nii melankoolne.

Seda enam närib ta saladus waest Olgat. Burger on talle küsimise ära keelanud ja nõuab, et neiu teda usaldawalt armastaks, kahetseks ja lohutaks.

Olga jääb kindlaks ja ei küsi. Ta on õnnelik, kui Burgeri näost heledam wari üle lehwib.

Ta teab, et imestatakse, et ta Burgerile oma südame on kinkinud. Iga teine oleks tema asemel walinud doktor Wendeli. Aga tema ei wahetaks kellegagi õudset mõnu elawa mõistuse wastu, kes ta kõrwal käib.

Mõnikord heitub ta — kui tunneb, et ta kogemata Richardi haawa osatas, selle asemel, et seda paitada.

Eila tuli ta tagast Burgeri juure ja hoidis tulle käed silmade ette.

Burger kargas üles ja wahtis talle kokkudes näkku.

Mille peale oli ta parajasti mõtelnud.

*

Ooperis mängiti parajasti Othellot. Radnayd istuwad Burgeri seltsis looshis. Proua Radnay leiab hea Burgeri olewat jõleda ja awaldab kahtluse, tema paha tuju põhjenuwat seedimisrikkel. Ja teatril, mida ta ilmast ilma mängib . . . Alles hommikul oli jälle tüli. Olga oli talle oma juuksepalniku naljatades kaela ümber pannud. Ja Burger läks hulluks, rebis juuksed lahti ja kiskus tüki juukseid wäljagi, lõpmata õudusega taganedes. Arusaamatu inime. Arusaamatu neiu. Noor, ilus, rikas, Radnay tütar, ja walib enesele nüüsguse narri meheks.

Täna on tal haruldane kena päew. Pruutpaari käed koosnewad.

Naeratades istub Olga tema kõrwal.

Waheajal westlewad nad tasakesi. Proua Radnay hakkab tütre tulewikusse uuesti lootma. Kes teab, ehk saab tast lõpuks ometi weel sallitaw inimene.

Siis lõpustseen

Othello teatab naisele, et ta tema käe läbi sureb.

Äkki seisab Burger, mõlemad käed looshiäärel, pea ees. Kuuldawalt lögisewad ta hambad

„Richard! Richard!“ sosistab Olga paludes ja kisub teda kuuest.

Isa ja ema ei kuule midagi. Nad waatawad mängu.

„Richard, Richard!“ hüüab Olga waljemini.

Nüüd langeb eesriie Käteplaksutamine matab kiljatuse, millega Burger langeb minestusse.

*

„Midagi peab ometi tegema, nii see enam minna ei wõi,“ ütleb isa Radnay ema Radnayle, kui nad wiimaks waikeses magamistoas üksteisega räägiwad juhtumusest teatris.

„Tuleb lõpp teha. Oleks andeksandmata, oma last selle mehega abielluda lasta. Oleksin ma pealikut sõjas näinud. Kui ta minestab, kui Larizza Vasquezi tapab — milline oleks ta siis weel esimeses lahingus?“

Ema naerab. Isa naerab. Poole tunni pärast magawad mõlemad.

Järgmisel päewal on kõigil rõhutatud meeoleolu. Olga pole maganud, ta silmääred on punased. Emal on sellepärast paha tuju. Ta on otsustanud doktor Wendelilt nõu küsida.

Õhtu eel ilmub Burger.

„Mis pidite küll minust arwama, ema?“ küsib ta luurates.

Emal on oma poliitik; kihlus tuleb lõpetada, kui wõimalik sõbralikult, ärwusetata, kibedusetata.

„Mis ma arwasin, armas Burger?“ wastab ta lahkesti. „Et olete muusikannar ja wäga närwiline.“

Burgeri silmad hülgawad rahuldatult

Ta näeb täna kummaline wälja. Ta nägu on walge ja teraw, lohus, käed wärisewad.

Peale õhtusöögi istub pruutpaar saaloonis. Kõrwal toas westlewad isa ja ema doktor Wendeliga.

Kaua aega on Richard ja Olga waikeses istunud.

Waese neiu süda põksub kõrini. Ta on wiimastel uneta õil otsustanud: nii see edasi ei lähe Tarwis Richardi saladust teada.

Ta ei wõi, ei wõi näha, kuidas Richard kannatab. Ja — ta ei jaksa ise oma pingutust enam kannatada.

Tasakesi wõtab ta Burgeri käest kinni.

„Richard, töötasin sinu elu mõistatuse järele mitte enam pärida. Aga kas ei oleks parem, kui selle mulle teataksid? Sa oled mulle ju nii armas, Richard.“

Richard ei mõista teda.

„Richard,“ algab neiu weel aramalt,
— „üttele mulle seda!“

Burger silmitseb teda loitwail silmil.

„Jah, ma ütlen sulle. Sa wannud, et waikid. Wannud?“

„Wannun!“

„Oma hinge juures?“

„Oma hinge juures!“

„Kuni surmatunnini?“

„Kuni surmatunnini — — üttele, Richard!“

Äkitselt pöörab mees Olga poole. Raudkõwana kahmab ta neiu käewarrest kinni ja sosistab talle kõrwa:

„Olen tapnud ühe — naise. Mõistad: Ah — nii — jah tuikas ta. Panin talle ühe ta juuksepalniku kaela ümber ja rebisin seda, kuni ta suri. Wäljas metsas. Tal olid punased huuled ja ta naeris. Ma ei wõinud seda kuulda. Ja ta naeris alati, kuna mina palusin teda wait olla. Siis panin talle käe suule. Ja wedasin ta juukseidpidi läbi okaste. Weri woolas tal üle walge kleidi. Sellest on juba palju aega mööda, Olga. Wiissada aastat. Aga . . . ta ei ole maetud. Ta lebab seal — walges, werises kleidis — okaspöösas — ja ootab. Kui ta leitakse, siis ütleb ta, et mina seda tegin. Nad kahtlustawad mind juba ammu. Luurawad mind — detektiivid on mu kannul. Mõistad? Sest minu peal seisab kahtlus.“

Olga wahib teda tumma ehmatusega.

Äkki kargab Burger püsti ja kisub Olga kaasa.

„Nüüd tule minuga metsa. Matame ta maha. Siis olen pääsnud. Tule — tule!“ kisendab ja rebib neiu edasi.

„Richard!“

Isa, ema ja doktor Wendel tormawad saali.

Burger laseb Olga lahti ja pöörab arsti poole

„Ah, Teie wõite ka kaasa tulla. Tulge, aidake surnud naist matta.“

Wendel näeb nõdrameelsust Burgeri silmis loitwat — näeb Olgat poolsurnult waibal põlwitawat.

„Tulen kohe kaasa, herra pealik! Oodake silmapilk!“

Ta lükkab Olga ühes wanematega kõrwaltappa. Siis helistab ta telefoni — läheb Burgeri juure tagasi ja laseb enesele tapaloo uuesti jutustada — pikemalt ja laiemalt. Burger kirjeldab temale kõik.

Möödub kaksikümmend minutit.

Siis weereb mingisugune wanker raginal ukse ette. Wendel tõmbab kergemini hinge. Päästjad. Arst ja neli tugetawat haigerawitsetjat.

Burger saab wihaseks ja kägistab peaaegu Wendeli, äraandja, kes politsei kutsunud.

Wendeli halastajad käed tõmbawad uksele eesriided ette, et Olga ei näeks, kuidas ta peigmehele hullusärk selga tõmmatakse.

Kalapüüdja.

Carl Hermann.

Ma seisin peidus pilliroos,
mu paadikene kiikus,
ja waatlesin, kuis wetewoos
mu õngetähis liikus.

Ja kaugelt sinas järwele
just nagu mets ja talu . . .
Sealt sammus alla kaldale
üks neiu paljajalu . . .

Ta seisis waikselt minu ees,
suu naeratas tal sugu,
ja kadus sinimetsa sees —
kui ennemuistne lugu . . .

Ta jumi walge nagu waht,
mis lained kalda saatwad;
ta silmad sügawad kui laht,
kust tähed wastu waatwad . . .

Ei lausunud ta sõnakest,
ei muutund tema palged:
ei lausunud ta sõnakest,
ei musta ega walget . . .

Don Juan.

Saksa kirjanik Cläre Heuser.

Wõõras proua,

miks pidi saatust su teisele mehele andma ?

Ma tunnen : Sina oled see naine, kes mind täiesti oleks täitnud armastusega. Sina oled see naine, keda ma igatsen algusest saadik, neist päewadest saadik, mil soowide metsikus põlewalt mu nooresse weresse tungis. Sind otsisin ma kõigi naiste looride ja maskide tagant. Sinu järele kihutasin ma läbi kõik maailmajaod rahutu werel ja täis melankooliat...

Ja nüüd näen ma sind siin su abi-kaasa kõrwal minewat üle selle päiksepaistega kullatud hotelli terrassi walges kleidis, naeratus näol ja otsaesine täis rõõmu ning kokkukõla. Ma leidsin su siit arusaamisele jõudes, et sa mulle oled kadunud.

Ma tahan su enesele tagasi võita. Tahan su eest wõidelda. Sinu eest, naise eest, kellele ma oleksin igawesti truu ja keda ma teeniksin iga päew kuni oma elu otsani. —

Ma julgen selle kirja sinule saata, tundmatu proua. Oma südame liigutusest, sügawast imestusest sinu wastu julgen ma seda teha. Ja ma tean : mulle on andeks antud.

Don Juan.

Wõõras herra,

ma olen annud Teie kirja oma mehele lugeda, sest tema ees mul saladusi ei ole. —

Ärge kirjutage mulle enam ja ärge saatke oma silmade sütitawat pilku meie lauale. Ärge heitke rahutuse demonit minu rahulikusse südamesse.

Seda palub Teilt

Beatrice Z.

Mu unistuste magus proua,

sa katsud ennast minu eest lukustada. Tean, et armastad oma meest. Aga ma tean ka, et saatustlik ajawus sind kaugega, tundmatuga ühendab. Minuga, üle merede ja maade tulnuga. Minuga, kel pole eesmärki, minuga, kes olen hulkur.

On's sinu mehel enam õigust kui minul ? Ja mispärast ? Sest et ta sinu leidis, kui mina sind alles otsisin ?

Luba mulle see walus õnn, et sind tohin armastada. Lase mind enesele ütelda, et sa oled ilusam ja himustamiswäärilisem kui kõik selle maailma naised. Et sinu turja õrn joon imetaolikult ja päiksest pruunistatuna sinu kleidi lumest esile kerkib, ilus kui suwine aas unes. Ja et sinu juuste lõhn mind narkootiliselt riwab, kui minust möödud. Sinu riietuse woltide wahelt puhuwad unelmad täitel purjedel ja wahugakooramatud lained. Sinu silmade sinised kuristikud saadawad mu armastuse ajatuse.

Sinu pea kohal õitswad tähed.

Sinu jalgade õrna kaswu all unistawad maastikud ebatõsiselt ja hõbedaselt õhtule...

Don Juan.

Tundmatu,

Teie wiimse kirja peitsin ma oma mehe eest ära. Minu mees on suurejooneline ja hea. Aga wõib olla, et Teie tunnete ägedus minu wastu wõiks teda piinlikult puutada, kui ta ongi jaheda ja skeptilise loomuga.

Muide teadsin täna, et lill, mis mu taldreku kõrwale nagu juhuslikult sattunud, Teilt tuli. Aga ma jätsin oma mehe arwamisele, et see hotelliomaniku tähelepanu oli.

Mulle oleks armsam, kui Te mulle enam ei kirjutaks. Mul on, nagu hoo-waks tundmatu kartus Teie kirjadest minu peale.

Beatrice Z.

Armsam,

ma kannan sinu kirja oma südame peal, sinu wäikest, jahedalt wiiwitawat kirja. Ja sa näed: mina ei wõta su palwet kuulda.

Tänane päew on tühi, ja terrass on nagu surnud, sest s i n d ei ole seal. Juba wara hommikul nägin ma sind su mehe seltsis hotelli aiast lahkuwat ja wälja sõitwat. Kui kaua pean ma sinust ilma olema ?

Sügawasti kaswab mul seni mu igatsus südamest üle.

Ma waatan nurka laua poole, kus sa harilikult oma mehega sööd. Täna aga tean ma, et platsid tühjaks jääwad. — —

Mis annaksin ma sinu nägemise ja sinu suu naeratuse eest!

Soowiksin wõidelda sinu eest iga wõitlust ja sulle tuua iga ohwri.

Kingi mulle üks sõna, sõna, mis woolab sinu südamest. Ütle mulle, et tuled minule järele, kuhu ma sind iganes wiin.

Don Juan.

Don Juan,

kui ma eile õhtul tagasi tulin, leidsin Teie kirja, mis mulle hingele wajus...

Olen selle kahe päewa sees, mil oma mehe seltsis teel wiibisin, palju Teie peale mõelnud. See oli walus wajadus... Mõök on tunginud mu südamesse, haaw jookseb werd. Täis melankooliat sammusin ma läbi päewa hiilguse. Otsisin warju oma mehe juurest... Ütle sin temale kõik. Tema on tark ja hea südamega. Wõimalik, et ta midagi warjab sõnade taga, mis ta mulle ütles. Peaaegu näib see nii. Wõib olla ka, et ta Teie armastuse tõsidust ei usu.

Tahaksin Teiega rääkida, don Juan. Tunnen, et pean ennast Teie poole tunnistama tunnete sunni tõukel. Warjukalt tõmbab Teie olewuse maagia oma ringe minu ümber.

Beatrice Z.

Beatrice, Teie tahate minuga rääkida?

Don Juan

Wõõras, saladuslik mees,

jah, ma igatsen seda magusat ja tõusurikast, mis Teie kirjadest wastu hõõgub, Teie suust kuulda. Olen langenud armastuse wõimu alla, mis Teie tormilikult olete heitnud minu peale. Ma usun sügawasse wajadusse, mis meid üksteise juure kisub...

Olen oma mehega juba kõik läbi rääkinud, kogu pika öö, kuni hommik läbi akna tuppaa waatas... Siis andis ta mulle oma sõna, et olen prii.

Kõik sillad on minu taga lõhutud. Algab uus elu. Sinuga tahan ma rännata üle merede ja maade.

Beatrice.

Magus,

ma ootan Teid täna keskööl wäikeses pawiljonis pargi lõpul, et Teiega kõik, mis nüüd peab sündima, läbi rääkima.

Kas olete ka hästi järele mõelnud, Beatrice? Kas ei kahetse Teie wahest seda sammu, mis tahate astuda? Mõtelge, millest tahate loobuda? Oma warjatud, abikaasa armastusest kaitstud elust. Teie seisukorrast. Ärge talitage üle pea-kaela...

Teie

Don Juan.

Armsam,

mina enam ei kõigu. Kaalumist enam ei ole. Tean, et pean kuuluma Teile nüüd ja igawesti.

Beatrice.

Armastatud donna Beatrice,

ma pean need read, mis Teie kaks tundi warem kätte saatsin, tühistama. Mul pole wõimalik Teid pargis oodata. Teade, mis mind kiiresti lahkuma ajab, teeb mu palawamale soowile järsu lõpu. Saatus seisab minu selja taga... Weel järgnewa tunni kestel pean ma majast lahkuma, et weel õhtul jõuda Hommikumaa ekspressrongile M—s. Olen lohutamatu selle üle.

Andke andeks Teie Don Juanile.

Don Juan oma sõbrale B—s.

...Sa küsid oma wiimases kirjas selle noore madonna taolise proua järele, kellest ma sulle olin kirjutanud. Sa arwad seda walgewerelist, keda ma F. kuurhotellis nägin? Jah, ta oli ilus ja magus. Neitsilik proua, kes mu weresse igatsuse tõi. Tema mälestus on nagu õrn õhk, pooledi juba haihtunud... Ta tahtis minuga põgeneda... Ja kui ma teadsin, et ta seda oli minu eest walmis tegema, siis põgenesin mina tema eest. Ei tahtnud teda teha õnnetuks...

Istusin ekspressrongi.

Ja nüüd wiibin ma Egyptuse kuningatütarde juures. Ja nende õiste juuste wõluwuse all hoowab mu südamesse igatsus põhjamaa walgewereliste neidude järele, keda ümbritseb nõmme-õhk ja kes jalutawad neitsilikult hommikuses jaheduses.

Warsti lähen ka siit jälle teele — wastu uutele maadele ja uutele juhusetele.

Don Juan.

Wie palmipuu saar.

Inglise kirjaniku Ottowell Binns'i romaan.

9

Selle järele püüdis hiinlane ennast ang-r-jana wabastada. Kuna merimees tema ümbert kõigest jõust kinni hoidis, tuli hiinlase sunst korraga imestuse rõhku hää, mille järele ta jõud näis lödwenewat.

Blake, kes seda kawalusets arwas, weeretask enda mehele ja istus talle kallilt rinnale, mehe käsi sellejuures kõrwale hoides.

„Ja nüüd, sõbratene —,“ tahtis ta parajasti löötutades alata, kui nägi, mis ta wastane oli näinud.

Dshunglist jooksis kaks isikut, üks siit ja teine sealt, kalda poole, ja Blake tundis mõlemaid. Need olid San-Tshun ja Brown. Nagu wält tuli merimehele mõte, et nende wahel Jaawa pärast wõitlus käis.

Blake pidi olema tegewuseteta, sest kui ta käed hiinlase küljest lahti lastis, siis wõis see wabaneda. Olets mõni kiwi ta käte langusel olnud ta olets wastase selle abiga uimaseks löönud. Aga et seda ei olnud, siis et wõinud ta esiotja muud teha, kui sedasama, mis hiinlane tegi: tähele panna.

San-Tshun jõudis esmena Jaawa juure. Nuga oli tal weel ikka käes. Ta langes löidetud kõrwale kiwale ja hakkas kätt löikama nõõrt, millega Jaawa külkestatud.

Blake ei uskunud, et ta sellega enne Browni kohale jõudmist hakkama saab. Ja Brownil oli rewolwer. Slegi kui Jaawa õigel ajal wabaks sai, et olnud tal ju sõjariista teisele wastuhakkamiseks, — ja tema ise — sellejuures tuli talle meele nuga, mis kufagil tema kõrwal pidi liiwase wedelema. Ta pidi noa omama ja appi ruttama.

Ta kargas jalule ja andis hiinlasele, kes ta üles tõusta tahtis, rusikaga nii kõwa hoobi kõrile, et see korisedes maha langes. Kõhemal hetkel oli Blatel nuga käes ja ta jooksis ruttu üle liiwa sõbra juure, kes temast arwata 25 sammu eemal lamas.

Wahetajal olit Brown San-Tshuni juure jõudnud. Ta kahmas neiu riietest kinni ja wirutask ta kõrwale. Kuna neiu maha kukkus, pööras mees Blake poole ja lastis selle peast nii ligidalt mööda, et see enda last kukkuda ja ühe kalju taga warju otsis.

Pilkawalt naerdes kumardas Brown nüüd Jaawa kohale.

„Annan sulle minuti aega,“ hüüdis ta löötutades, „mulle ütelda, kus rist on. See

wälke nõid on meid nitapidi wedanud, aga sina minu käest enam ei pääse.“

Ta katkestas jutu äkki, rebis teisel rätiku sunst ja möirgas siis:

„Käägi, wõi — taewa juures — ma täpan sinu!“

Blake ei kahelnud mehe kawatsuse tõsiduses. Sellepärast pidi midagi sündima, sest Jaawa ei saanud kõige parema tahtega midagi ütelda, sest et ta midagi ei teadnud, kuna Brown seda aga ei uskunud. Kuni need kaks tõesti wennad olid, siis tuli mõrtsukatööb tingimata talistada. Kuni aga teine neist suri, siis ei tohtinud see olla Jaawa, selles oli Blake kindel.

Ta tahtis parajasti tõusta, et rewolwrist hoolimata Browni kallale karata, kui midagi sündis, mis temale põhjust andis parem waatleja osaga leppida.

See oli San-Tshun, kes nagu madu üle liiwa roomas ja Jaawa waenlastest weel waevalt kolm sammu kangel oli. Blake ei kahelnud, et tal temale antud nuga kaafas oli. See silmapilt ahwardas teda oise lämmatada ja tegi ta liikumatuks. Ta nägi, kuidas neiu hüppamiseks walmistus, ja nägi ka ta näoilmet, millest kõige libedam wiha paistis, nii et merimehel kanaanahk ihule terkis.

Nagu tiiger saagi peale, nii tormas neiu kõrgele tõstetud käega, milles nuga säras, Browni kallale.

Aga mingisugune tunne oli Browni weel wiimisel silmapilgul hotatanud, wõib olla instinkt wõi wari liiwal, sest ta pööras kõhku ümber, ja kui nuga wajus, wajus see sügawale ta rinda. Samal hetkel kõmatas rewolwer ja San-Tshun kukkus tõledasti kiljatades maha, kuna mees, kes ennast Browniks nimetas, tema kõrwale prantsatas.

Blake ei oodanud, mis järgneks, waid jooksis üle palawa liiwa, kirkustud hüüetest, mis dshunglist kajastid. San-Tshuni ja Browni liikumata kehastid waewalt tähele pannes, langes ta Jaawa juure põlwi ja löikas löiditud noaga kätt.

„Ruttu, mr. Balgrave,“ kiskendas ta, „strutage kehaliikmeid, sest meid ahwardab uus hädaoht, kui mind kõif määrgid ei peta!“

Jaawa tõusis waewaga — ta sunts ennast waevalt liigutada — ja weri tilkus tal üle näo, aga ta oli waba.

Silmapiilgu kuulatas ta dshungliti kajawat kahinat ja waatas siis maha mehele, selle teha San-Tshuni teha kõrwal lamas. Lume ilme ta näol ei pehmenenud, kui Blake talle jostistas:

„Uun, ta on surunud.“

Nii paistis see tõesti olewat. Mehe filmad olid kinni, ta nägu tühjhall ja suu latali lahti. Isegi surma filma ees paistis Jaawa tema wastu olewat leppimatu ja wihalandja.

Siis segas Blake hääli ta libedaid mõtteid, mis ta paigelt paistisid.

„Wahest elab neiu weel?“

Jaawa pööras filmad wäiksele hiinlannale, kes teda oli päästa tahtnud. Ta oli meesemärkuseta, kuul oli ta blast läbi läinud. Pehme ilme helkis ta näost üle. Ta mõistis selgesti, mis asi oli ajanud seda last äraandmisele, ja kaalus, mis küll tema etewõttest oleks saanud, kui Blake terawast hüljdis:

„Tuhat ja tulinel Mr. Balgrave, kuulatagel Me peame kohe lahtuma!“

Hääled metsas olid üsna lähedale jõudnud ja Jaawa teadis wäga hästi, et need ei wõinud olla nende sõprade hääled. Ta kuulis hiinakeelset hüüet ja siis mitu sõna Malai keeles, wahetewahel isegi Hollandi keeles.

„Beruloetil (Neetud)“

„Nad tulewad!“ hüüdis Blake ja jooksis paadi poole. „Nuttu paatil! Me wõime sõuda ümber maantua!“

Jaawa ei wastanud, waid kahmas wangi rewolwri, wõttis selle taskust mitu magasiini padrunitega ja pistis need oma taskusse.

Siis pööras ta San-Tshuni poole.

Neiu elas weel, seda wõis ta selgesti näha. Ta ei wõinud teda siia üksi abitult surema jätta. Sellepärast kummardus ta tema kohale, wõttis ta süle ja sammus temaga rängal sammul paadi juure, mille Blake juba oli wette lüüanud.

„Teie tahate teda kaasa wõtta, mr. Balgrave?“ küsis Blake hämmastunud.

„Jahl!“

See sõna kolas kui rewolwripaug. Blake ei küsinud midagi enam.

Jaawa lastis neiu ettewaatlikult paati lohiseda, lütkas paadi minema ja kargas ta ise paati, kui kaldalt metsik liia kajas.

See tuli hiinlase suust, kes Blake löögist toibunud ja nüüd kõigest jõust karjus, et auriku meeskonna tähepanu juhtida paadile.

Jaawa waatas auriku poole ja märkas selle lael elawat tegewust, mille järele ta Blakele hüüdis:

„Sõudke, sõudke, kuis iial jõuate. Paat lastakse wette, kui —“

Ta katkestas ütelnise ja kahmas ta ise auru kätte. Neli auru abil sõudsid nad parajasti maanina taha, mis neid kaldalolewate hiinlaste waatepiirist wälja kandis, kui paat, mis Jaawa näinud, aurikult teele tuli ja kurssi wõttis wäiksele lahele, kus hiinlane weel itka ksendas ja millele dshungliti wastati.

Mis nad ksendasid, oli Jaawale ja merimehele mõistatuses. Et nad midagi head et tähendanud, oli neile selge. Sellepärast sõudsid nad nii ruttu kui wõimalik, kui nad jõudsid ühe teise maanina juure, mille taga wäikus wäikes. Seal andis Jaawa Blakele kaju maale sõuda.

„Mis tahate siin teha, Jaawa?“

„San-Tshuni haawa kinni siduda,“ oli Jaawa rahulik wastus.

„Pole mõtet, herra. Näete ju ise, et ta on minemas paremasse maailma.“

„Wõimalik! Seda ma temale dieti loodangi. Seft elu ei wõi temale enam midagi pakkuda; aga ma tahan teda elus hoida, et tema käest kuuleksin, mis on sündinud.“

„Wahest wõin ma Teid selle juures aidata, mr. Balgrave?“ ütles Blake.

„Siis tehke seda,“ wastas Jaawa, kui paat juba põhja puudutas. „Me jääme siia ainult mõneks minutiks.“

„Sühidalt,“ algas Blake, kuna Jaawa neiu kleidi küljest tüki rebis, et sellega ta haawa siduda, „kui Teie lahkustite, lätsin mina kalale ja mr. Callaghan läks metsa pähtleid otsima. Olin parajasti kala küpsetamas, kui mr. Callaghan tagasi tuli tüdrukuga, keda ainult juled katst, samaga, keda me —“

„Callaghan leidis ta siis?“ hüüdis Jaawa oma tööd katkestades.

„Jahl. Tüdruk juustas meile, et Teie olla suruiks lastud, mis järele mr. Callaghan ja mina teele läksime enestele selgust muretsema. Kuna see nurjatu Teid ahwardas, sefsime meie waewalt wiisteistkümmend sammu teist kangel, ei saanud Teid aga kuidagi aidata. Kui siis San-Tshun tuli ja selgus, et tema Teid kahe neiu kulul tahtis päästa, siis jooksis Callaghan oma õe juure, teda hoiatama.“

„Sumalale tänu,“ hüüdis Jaawa nii palwelikult, et merimees teda imestades waatama jäi.

„Mitte nii lähematu olla, mr. Balgrave,“ ütles Blake pikkamisi.

„Mis see peab tähendama?“

„Siis meie et tea weel kangelitki, kas meie daamid tõesti latsisind ja warjul on. See tüdruk siin ja nood kurdid nende jääl on minu arwates liig ruttu tagasi tulnud. Kas aimate, mis, ja mis seal ülewal on sündinud? Et

midagi head, selle peale weaksin ma kas wõi tihla. Mehed, kes hitnlaste kannul jooksid, olid malailased; kuulstu seda selgesti."

"Mina ka," hüüdis Jaawa kinnitades.

"No waadake. Mina tänaksin Loojat alles siis, kui tean, et ta seda wäärt on, ja seda et saa meile teada, enne kui San-Tshun rääkida wõib, mis tema näoilme järele weel tüki aega kestab."

Jaawa ei wastanud esiotfa midagi. Ta tegi fibeme walmis ja waatas, püsti tõustes, mõne hetke merele pilkubega, kust lõneles raste mure. Siis alles ütles ta:

"Kui ma ei loodaks, et San-Tshun koif wõiks jutustada, läheksin wiibimata tagasi —"

"Tagasi? — Sinna? — Ärge olge narr, mr. Balgrave. Teie olete wististi weel wähe saanud? Kui Teil weel terakene mõistust on, siis tehke, et wõimalikult ruttu maa poole saame, kus poolteed julged wõime olla. Minu arust näib olemat õige aeg plehku panna."

Kui Blake seda nõu andis, ei uskunud ta filmapiltugi, et Jaawa selle wastu wõtaks, ja oli sellepärast wäga üllatatud, kui see meele-märkujeta neiuile waadates rahulikult wastas:

"Noh, hea küll, edasi!"

Witte ainuiski sõna enam lausudes, lükkasid nad paadi wette ja sõudsid kiiresti edasi, itka kalda lähedusse jäädes ja aurikult tagaajamist kartes. Umbes poole tunni pärast jõudsid nad kalda kohale, kus suured kaljurahnud seisid, mõned neist weesti loputatud ja korallirahnudest põimitud, mille wahel wäikesed lotgud olid, kus lugematud merelinnud elutsesid.

"Siin peab olema palju kalu ja wäike, usun ma. See on õige koht melle. Palju süüa ja hea wari. Seal eemal palmibel leidub wististi ka pägklaid."

Jaawa peanõutamisest nähes juhtis Blake paadi rahnude wahelt rahulikult kaldakiwale.

Siis wõttis Jaawa San-Tshuni ettewaatlitult sülle ja kandis ta pikkamisi saare roheli-sele ribale.

Ästijelt kuulis ta Blake hüüet, millest ta aru ei saanud. Ümberpöördes nägi ta, et merimees käega wiipas ja temale midagi tahtis teatada. Aga tema ei saanud aru, waatas ringi, kas teda kufagilt nuss hädaoht ei ähwarda. Ta süda jäi seisma, kui ta üht naissterahwast, kel juuksed lahsti, nägi enese poole jookswat ja tulijas ära tundis Nora Callaghani.

Samal hetkel tundis ta San-Tshuni oma käte wahel ennast liigutawat. Kui ta pilgud temale pööras, awas hiinlanna pikkamisi oma mustad filmad ja waatas temale otse.

17. peatükk.

Uus hädaoht.

"Jacc! Mr. Balgrave!"

See rõõmuhüüe Nora sunst kajas õnnestawalt Jaawa kõrwus. Ta oleks neiuile beameelega käega wastu wiibanud, aga kumbki käsi ei olnud tal waba ja sellepärast pidi ta leppima sellega, et neiuile hoiatades hüüdis:

"Ettewaatus! Kalgud on niibed!"

Kas kalju wõi liiw, niibed wõi mitte — oli Nora Callaghanile sel hetkel täitsa ükskõik. Ta jooksis edasi, ilma et pinda oma jalgade all oleks tähele pannud. Kuna Jaawa Norat pilkubega saatis ärtas San-Tshuni wäljles kehast elu; ta ohkas kergesti.

"Jää aga waitseks lamama, wäike," ütles Jaawa. "Oled haawatud. Wiin ju kohta, kus rahulikult wõid puhata."

San-Tshun katsus pead pöörda. Ta tulka-wad hülled sofistastid:

"K. s. see on? Kas — et tule — keegi?"

"Jah, tuleb. Miss Callaghan. Täitsa ootamata."

"Mii! See Ameerika preit." San-Tshuni nägu tõmbus trotslikuks. "Ma wihtlan teda!"

Jaawa oli wiimaste sõnade kiirest üllatatud, aga ei küskinud, miks San-Tshun Nora Callaghani wihtas. Wõib olla oli see üleliigne; igatahes hoidis tundeõrnus ta suu kinni.

Samal hetkel jõudis Nora kohale, hingetult, ähvides ja lendawalt juuksil. Jaawa filmad särasid temale wastu. Mis neiu sealt luges, oli enam kui rõõm. Jaawa naeratas temale wastu täis wastastitult arusaamist ja tähendas siis hotatades tüdrukule oma süles.

"Ta on haawata saanud — minu elu päästes —"

"Jumalale tänu!" hüüdis Nora peaaegu nuttes. "Mina arwastin Teid juba surnuks. Oh, kui rõõmus ma olen, Jacc! Kui rõõmus ma olen!"

Ta et katsunudki oma tundeid warjata. Ar-mastus säras ta filmist, wabises ta hääles. Wabalt ja awalikult andis ta Jaawale oma südame. Jaawagi ei jätanud oma tundeid awal-damata.

"Witte enam kui mina, armsam! Weel tunni aja eest näis mulle, et ma Teid tiial enam näha ei saa. See mõte oli mulle raskem kõ-gist."

"Minagi kannatastin selle all. Usun, ma ei oleks enesest enam küskinud; isegi kui paks hol-landlane mu oleks saanud oma wõimu alla,"

"Paks hollandlane?" hüüdis Jaawa ülla-tatult. "Keda Te sellega arwate?"

"Van Osterdijket. Tema —"

„On siin?“

Jaawa imestus oli nii ilumne, et Nora seletust andma ruttas.

„Umbeš pool tundi pärast seda, kui mu wend Minah oli laagripilatsile toonud, leidstme, et San-Eshun puudus —“

„Dobate, palun.“

Jaawale tuli ta otsekohene kohus meele.

„Et si peame selle wäikse maha panema. Temal on juured walud, kas aitaksite mind tulwast rohust ja sõnasalgadest temale aset teha?“

„Aga enesest mõista.“

Jaawa kandis San-Eshuni rohelisele kal-daribale, mis liwaaärt lopsakalt piiras, ja istus, tüdrukut ikka weel kätel hoides, kaljurahmule. Sealte silmitses ta Norat särasilmil. Kui neiu jälle tema juure tuli ja ta hommiku peale pärast tormi mõttes, siis wõis ta muundatuse üle, mis neinga sündinud, ainult imestada. Ei midagi endisest tufast polnud näha neiu näol, ainult awalik mure tüdruku pärast, kes oli Jaawa päästinud. Kõik wäiklus oli lühikese kahkõne järele ta südamest kustutatud.

„Olen waluis, Jack.“

Ta ütles ta nime rahulikkult, peaaegu õrnasti, ja punastas ise, kui Jaawa teda õrnalt waatles.

Jaawa tõusis ja aetas haawatu Noralt walmitatud asemele.

Kerge ohe, mis seejuures San-Eshuni juust tuli, sundis Norat hüüdma:

„See waene laps! Kas wõime tema heaks midagi teha?“

„Paraku ei,“ wastas Jaawa tasakalt. „Gaaw on wäga paha. Kahllemata oli kuul dum-dumkuul. Aga ma ei tarwitse Teile pikemat seletust anda, näete ise —“

„Jah,“ sosistas Nora ja järgnes Jaawa käetõmbel temale haawatu juurest.

„Ja nüüd,“ ütles Jaawa, „jutustage mulle midagi Österbijeest. On tarwilik, et kõik tean, mis Teie teate.“

„Mis wõib tema tulek tähendada?“ küsis Nora.

„Et üks raskakull teistele weel lisaks on tulnud,“ wastas Jaawa naerdes. „Palun jutustage mulle, mis on sündinud.“

„Nagu Teile juba ütlesin, leidstme San-Eshuni puuduvat. Kui Teid otsima lästme, nägime üht aurikut pöörwat ümber maanina, mis pitalt meresse ulatab. Üks mees seisis auriku lael ja silmitses meid kiikriga. Kuna meie ei teadnud, keda aurik meile tõi, siis jooksime koobastesse, mida Minah täpselt tunneb ja mis palju suuremad on, kui mina olin arwanud. Me pugestime kaugele koopasse ja ootastime seal pimedas kuulatahes, kas mehed auri-

kult maabusid. Tähti aega jäi kõik wäikseks. Me kuulsime ainult kusaqilt wee koshnat ja erilist lõsumist, nagu oleksid lained wastu. Kaljud põrganud.“

„Wäga wõimalik. Palun, rutake, Nora!“

„Matuse aja pärast lahtus minust Minah ja ronis koopasjuu juure waatama, mis wäljas sünnib. Ta ei tulnud enam tagasi.“

„Et tulnud enam tagasi?“

Jaawa nägu ja hää ilmutasid rasket muret.

„Van Österbije wõttis ta wangi. Kui ma waatama lästsin, siis nägin, et teda kaks malailast kinni hoibsid, kuna hollandlane temaga tungiwalt rääkis. Kuidas ma seda meest wihtan! Mina ei wõinud Minah heaks midagi muud teha, kui ainult kuulata. Sellejuures olin wist oma olemas olust märku annud, sest üks malailane hüüdis äkki midagi ja jooksis minu poole. Mina põgenesin koopa sügawikku tagasi, ekssin pimedas ära ja rändasin hulga aega ümber, kuni ükskõikne kõige wastu, mis mulle wõis juhtuda, kuna ma Teid ju surruks arwasin.“

„Aga hiljem leidstite omelt tee wälja?“

„Jah. Arwatavasti on apaatia pikkamisi minu üle wõimu kaotanud, wõib ka olla, et mingisugune asi mind heidutas ja hirmutas — igatahes leidstin enese tähti aega hiljem karjades ümber jookswat, mis juures ma oma pea wastu kaljut katti löin. Tähti aja pärast tundsin õhu tõmmet ja lästsin selle järele. Mul polnud aimugi, kuhu see mu wiis, ka oli see mulle üks kõik, kuhu ma jõuan, kui aga koopast, mis mulle hauaks näis saawat, wälja jõnastin. Tuul muutus tugewamaks. Wiimaks aga liimus walgusküür, ja siis teadstin ma, et koopasjuu ligidal wiibisin. Lästsin edasi walguse poole. Üles waadates nägin, et wiibistin mingisuguses lammas, mille seinad järsku üles tõustes, ülewal pool ikka enam kitsenesid, kuna pakjud taputatmed lae sünnitaksid, mille wahelt wilets walgus sisse paiskis.“

Siis kuulstin just oma kõrwal woogude lastumist. Ma astusin ühest suurest kiwirahnust mööda ja mulle lõi äkki hele päewawalgus wastu. Ujun, et rõõmu pärast minestastin. Toibudes lamasin soojas liimas. Siis nägin Teid San-Eshuniga süles ja Blaket paadi juures. Etotsa ei uskunud ma oma silmi, sest ma olin Teid ju surruks arwanud.“

„See oli tal ka pagana ligidal,“ kajas Blake hää nende tagast. „Et ta siin wiibib, terwena ja elawana, selle eest wõlgneb ta tänu ainult hiinlannale. Aga kus on siis Teie wend, mis Callaghan?“

„Andu?“

Eügaw wari langes Mora näole ja hirm wahtis ta silmist, kui ta jatkas:

„Mina pole teda näinud, pärast seda kui Teie ja tema minu juurest lahkusite.“

„Tema üks tagasi Teid hoiatama, mis? Callaghan.“

„Siis juhtus temale midagi. Võib olla jai see mees —“

„Milline mees?“

„Osterdijle!“ hüüdis Jaawa. „Tema on siin. Gamba kumba, kas on ta teistega mehiis, wõi talitab ta omapead. Minah on tema wõimuses ja arwatavasti ka Callaghan. Nähtawasti olid need tema mehed, kes hiinlasti taga ajasid.“

„Wõtaks tont! See paks figa peats weel wõitjaks jääma! Sellele ei suuda ma mõtel-dagi!“

„See ei ole weel sugugi kindel, Blake. Aga me peame selgusele jõudma. Üks meist peab vaatama minema. Siia ei wõi me ju istuma jääda.“

„Täitja õige. Ja seekord pean küll mina detektiivni osa oma peale wõtma. Vähen kohe teele ja lunran senti metsas, kuni hollandlase kaabatatekarijale lähedale jõuan.“

„Aga olge ettemaatlik, Blake. Osterdijle on sama tige kui Njio ja peaaegu sama hoolmatu kui see walge mees, kes San-Tshuni tappis.“

„Kes see oli?“ küsis Mora uudishimulikult.

„Minu poolwend.“

„Teie —?“

„Neiu hääl lämbus.“

Warsti läks Blake teele, sammus kuni tih-niku ääreni, wiipas furd weel käega tagasi ja kadus siis dshunglisse.

Umbes poolteist tundi hiljem waatas ta alla lahele, kuhu nad päikse lõusul olid maabunud. Ta riided olid räbalased, ta nägu täis kriimustusi; kõiki pika rännatu mäerel kandis ta.

Wäljas seisis aurik ankrus ja alt kaldalt kajasid häälid.

Kui ta pilgud häälekaja juuna järgisid, nägi ta hollandlasti kummultaetud paadil istuwat, malailased tema ümber ja sulgedega taetud neiu tema ees. Tema ütles midagi, millest Blake aru ei saanud, mille järele Osterdijle suust wandesõna tuli.

„Verdpeelmde (neetud)! Etz ma saa ju näha! Ma pean risti saama ja küll ma siud juba sunnin ütleva, kus ta on!“

Mees sattus itka enam wihasse, nii et ta häälel olse kähisema hakkas.

„Kas usub, et ma ennast millestki lasen ta-kištada, kuna ma juba neli aastat sinu neetud isa olen taga ajanud? Rist on siin ja mina pean ta saama! Sa ütled mulle kohe, kuhu ta on peidetud, ja nimelt ruttu, muudu toptu ma ju siin täis tuliseid süsi.“

Whahelt targas Osterdijle jalule, kahmas neiu õlgadest kinni ja raputas teda nii, et neiu komistas. Teda jälle jalule aidata tahtes, kahmas metsaline kinni neiu sulgkleidist, mis lõhki kähises ja sellega Minah noore, klassikalit-lusa keha peaaegu täiesti paljastas.

Samal hetkel kajas kufagilt nagu sügawast wõlwalusest wihasiwärisem hääle:

„Osterdijle, nurjatu, jätke neiu rahule!“

„Callaghan, Jumala eest!“ sõistas Blake oma ette. „Aga kus pagan ta peitub?“

Sellele pidi ta warsti wastuse saama. Os-terdijle märguande peale läksid kaks malailast kummuli kufkunud paadi juure ja tõmbasid sealt wälja Callaghani, kes kähisi ja jalust seotud.

Hollandlane flmitjes oma wangi tigeidasti loitwail silmil. Siis hakkas ta kõledasti naerma.

„Teie tahate waelele segada, mu Ameerika sõber, ehk ma Teile küll kohe alguses nõu and-sin seda asja mitte puudutada? Aga nüüd ai-tate mind, wõi ma tahan olla neetud. Teie meelitate seda papageenat siin mulle ütleva, kuhu rist peidetud, wõi ma kipun tal wiimsed süled maha ja naha weel pealegi.“

„Neetud kaabakas!“ hüüdis Callaghan wi-has wärisedes.

„Sõnad ei tee walu; te tunnete ometi seda wanasõna? Ja siin pole Teil kangeliski nii hea kui punajunkelisel sõbral. — Kus see pealegi wiibib? Ma pole teda weel näinud.“

Blake oli wastust kuulma uudishimulik ja pigistas tummas palwes oma põialt, et Cal-laghan midagi ei teataks. Nähtawasti oli ta wangil selge, et tal waja on hollandlasti wale-teele juhtida, ja sellepärast wastas ta kõrwale põigates:

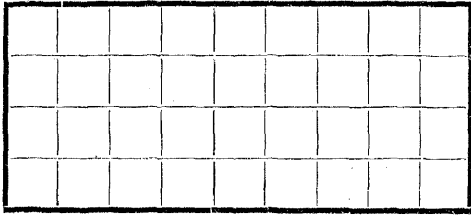
„See noor daam tõendab ääna hommikul näinud olewat, et Jaawa maha lasti. Igata-hes ei ole ta weel tagasi tulnud.“

„Suurepärane! Njio ja see mees, kelle heats ta töötab, on mulle sellega teadmatult suure heateo teinud. Rahju, et Teile sedasama ei juhtunud!“

(Järgneb).

Hindmõistatus

Nr. 10 (100).

Neljakandiline pabeririba on jaotatud 36 ruutu. See pabeririba tuleb jaotada 2 võrdsesse ossa nii, et nad üksteisega ühendatult moodustavad ruudu.

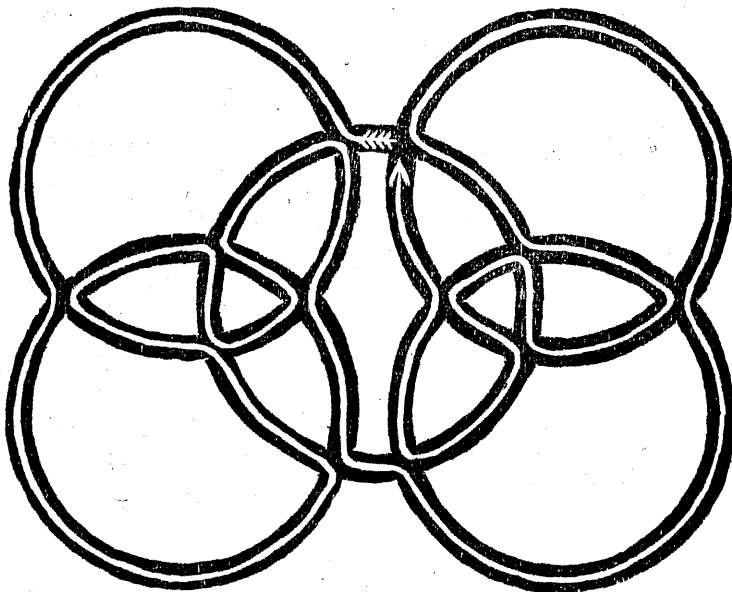
Lahendused tulevad saata „Romaani“ talitusele, Tallinn, Müüriwahe tän. nr. 16 kuni 30. juunini. Lahendajate nimed avaldatakse „Romaan“ nr. 14 (104).

Õigete lahenduste saatjate vahel loositakse välja: 1) Nahasse köidetud pildialbum; 2) Anne Ed. Wilde kogutud teostest; 3) Eino Leino — Ühepäeva liblikad.

„Romaani“ talitus

Hindmõistatuse lahendus

Nr. 6 (96)

Õigeldiseletusi saatsid:

Tallinnast: Herta Armann, E. Arnower, Anna Anso, K. Allisson, Ewald Alt, Ada Altberg, I. Anwelt, Paul Aljas, M. Braun, E. Emann, Angela Elwei Alfred Frants, Helmar Gutmann, B. Grasberg, Wold. Geering, El. Gutmann, Ellen Grau, Herodes, H. Heinbaum, T. Hermel, Erich Johanson, Arwed Johanson, F. Isajew, A. Rosenkrnius, Maila Käbin, E. Kiwistik, Elmar Kukk, Hilja Killak, Agnes Kütt, Elly Kuusik, Taimo Kelder, Egon Kaeli, Hans Kipper, A. Kass, L. Kreegi, Hans Kuisk, Ilse Kuisk, E. Kioline, Hilja Kanter, Elmar Kallas, W. Leiner, Lauri, Kenia Lodo, A. Luha, Salme Luuk, Adolf Lass, W. Mullas, Artur, Mietens, Max Melrampe, E. Naber, Walfried Neumanskraft, Amanda Neumanskraft, Rudolf Ollmann, Wera Press, J. Peet, Richard Pallas, Lydia Riis, K. Rebane, W. Reinold, G. Rosenfeldt, F. Raudsepp, Nelly Reintam, M. Redlich, N. Randwere, S. Skolar, Ksenia Siitam, E. Siitam, C. Suisse, E. Sutsis, K. Saarepera, Leida Sarjas, Amalie Sarw, D. Timm, Harald Tamm, Erika Taks, A. Tohwer, Al. Tamm, Aleksander Ufer, E. Waho, P. Weimann, C. Wahlmann, W. Waho, R. Walter, H. Weinberg, M. Weinberg, Felix Willemson, J. Ziunaiter.

Tartust: A. Allas, Johannes Jõul, L. Jõul, L. Kogre, Olew Kruus, E. Meerits, E. Priks, Hiller Priima, A. Pillberg, Linda Pedler, H. Reinwald, Lygia Tullfi.

Pärnast: Als, O. Kewart, Milda Rüng, Alfred Lõhmus, A. Mängel, E. Niidermann, Anton Wiidermann, E. Kewardt, Herbert Roger.

Walgaast: M. Elias, O. Hiiop, Elwy Mürk, E. Neumann, Irene Ruga, O. Sisk, Johanna Schulzenberg, Ella Tanna.

Wõrnast: L. Jõgewa, R. Oberwelthut.

Wiljandist: August Aaman, W. Matsike, E. Oinas, A. Tults, Uprus.

Mõisakillast: Ella Januska, A. Reinhaus, Joh. Reinhaus.

Rakwerest: Fritz Kask, Joh. Kask, Alide Markin, A. Markson, Lydia Mihkelson, William Põiklik, Felix Tenneberg.

Narwast: Loreida Lemming, Lilly Leida Otter, Karin Roots.

Tapalt: Karl Juul, A. K., W. Kull, Freddy Kiwirähk, B. Luuk, E. Luuk, H. Mikkin, Joh. Rätsep, Aleksander Rätsep.

Jõhwist: Clara Kask. **Raplant:** Telsy Borman, H. Einland, Raimond Tiisel, O. Kulbok, E. Tõnnisson. **Tõrwast:** Helmi Arloi. **Wändrast:** Adolf Bergmann, **Sadzlast:** Willem Dawel. **Pnkast:** Hans Treimann. **Ristikiltast:** E. Grents.

Petserist: Marta Kristowing, **Amblast:** Julie Kirnmann. **Kuremaelt:** Joh Kangur. **P. Jakobist:** M. Lewand. **Kasarist:** K. Lemmergas. **Koseit:** Roosa Nurk, M. Oehren. **Sompast:** R. Rikken. **Wõhmutalt:** F. Schmidt. **Jõgewalt:** R. Terasmägi. **Keilast:** Joh. Gutmann, A. Kutpri. **Waltust:** K. Kruise. **Juurust:** Joh. Kulderknup. **Türist:** Ernst Lõhmus, P. Lõhmus, M. Paulus, Ilse Rinderberg. **Sakust:** Wi-Re, Arseni Seema.

Kohllaast: Natalie Mikker. **Riisepereest:** R. Pilberg. **Kuresaarest:** Sergei Elendt, A. Nellis, A. Taew. **Haapsalust:** E. Grünberg, W. Kiwisto, H. Lapmann.

Nõmmelt: H. Alla, A. Pedaja, Arnold S., **Kendast:** E. Tank. **Wõhmutalt:** M. Tsaan. **Sillalt:** A. Tennusk. **Märjamaalt:** Emsy Uusman. **Aserist:** A. Tomingas, A. Weigel. **Lalus Tåkwerest:** Edi. **Wormsist:** Karin Wæden. **Killingi Nõmmelt:** K. Päärmann. **Wilmsist:** E. Unt.

Kohllaast: Natalie Mikker. **Riisepereest:** R. Pilberg. **Kuresaarest:** Sergei Elendt, A. Nellis, A. Taew. **Haapsalust:** E. Grünberg, W. Kiwisto, H. Lapmann.

Nõmmelt: H. Alla, A. Pedaja, Arnold S., **Kendast:** E. Tank. **Wõhmutalt:** M. Tsaan. **Sillalt:** A. Tennusk. **Märjamaalt:** Emsy Uusman. **Aserist:** A. Tomingas, A. Weigel. **Lalus Tåkwerest:** Edi. **Wormsist:** Karin Wæden. **Killingi Nõmmelt:** K. Päärmann. **Wilmsist:** E. Unt.

Nõmmelt: H. Alla, A. Pedaja, Arnold S., **Kendast:** E. Tank. **Wõhmutalt:** M. Tsaan. **Sillalt:** A. Tennusk. **Märjamaalt:** Emsy Uusman. **Aserist:** A. Tomingas, A. Weigel. **Lalus Tåkwerest:** Edi. **Wormsist:** Karin Wæden. **Killingi Nõmmelt:** K. Päärmann. **Wilmsist:** E. Unt.

Neist wõitsid loosimisel: 1) 90 piltpostkaarti — W. Matsike, Wiljandist Tiigi t. 1—2; 2) 70 piltpostkaarti — M. Weinberg, Tallinn, Malmi t. 4—1; 3) 50 piltpostkaarti — Julie Kirnmann, Amblast, Kukewere Otsa talu.

„Romaani“ taitlus.

Kohale jõudnud suures walikus

Kewade riidekauba uudised!

Alaline uute kaupade juuretulek. :- Hinnad odawad.

Riidekauplus A. LAAMANN

Wene turu ja Narwa mnt. nurgal Nr. 1/4.

Õpetus juurelõikuses

parema meetodi järele mantlist kuni pesuni, lõigete kokkupanekus, selgapassimises, moelehe järele töötamises ja õmbluses. Tehakse lõikeid moelehe järele ja kõiksugu mustrid.

ÕPETUS ILUTIKANDUSES masinal ja käsitsi kõiksugu valged ja värvilised tööd.

Wõetakse vastu

mantlite, kostüümide ja kleitide õmblus- ja tikandustöid.

Nõmme, Põllu tän. nr. 15, tel. 1-51

Kuld laulatuse ja kiwidega sõrmuseid 56, 72 ja 92 proowidega.

Kõiksugu hõbeasjad.

Seina-, laua- ja taskukellad. :: Kõige parematest wabrikutest.

Müük rahuaegsete hindadega.

H. Mäll

Müüriwahe tänav Nr. 9, Tallinnas.

Ilmusid müügile

politseiliste määruste kohaselt kokkuseatud

Majaraamatud

ühes Siseministri määrusega majaraamatute kohta ja wäljawõttega R. T. ilmunud ajutisest seadusest politseilise karistamise kohta üksikute seaduste ja sundmääruste rikkumise eest.

Majaomanikkudel on seega alati wõimalik majaraamatust leiduwast sundmäärusest järele waadata, kuidas ühel ehk teisel talitada, et seaduse nõuded täidetud oleks.

Majaraamatud on tähestikuga, tugewas köites ja mitmesuguses paksuses.

Saada „Romaani“ talitusest, Tallinn, Müüriwahe tän. 16. (uks B. E. Laenu Panga majas).

Jällemüüjatele kõrged 0/0%